

KLIIMAMINISTEERIUM

Eesti elanike teadlikkus tuumaenergiast ning valmisolek selle kasutuselevõtuks Eestis

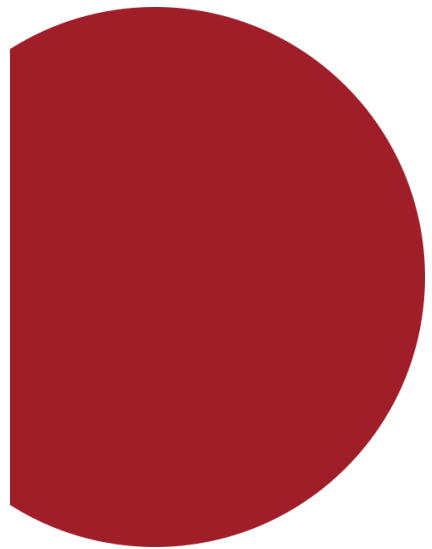
15–74-aastaste elanike küsitlusuuring
Kevad 2024

Uuringu tellija: Kliimaministeerium
Uuringu läbiviija: Turu-uuringute AS

TURU-
UURINGUTE
AS

Sisukord

- Metoodika ja valimi profiil.....3-6
- 1. Elektrienergia tootmise viiside tajutud potentsiaal.....7-13
- 2. Enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergiast ja suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu.....14-18
- 3. Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga.....19-25
- 4. Valdkonda puudutav infovajadus.....26-32
- Kokkuvõtte ja järeldused.....33
- Lisad.....34-37
- Uuringu läbiviijad.....38

Metoodika ja valimi profiil

Metoodika

- **Uuringu tellija:** Kliimaministeerium
- **Uuringu läbiviija:** Turu-uuringute AS
- **Uuringu eesmärk:** selgitada elanike teadlikkust tuumaenergia valdkonnas ning hoiakuid seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga.
- **Uuringu teemad:**
 - Erinevate elektrienergia tootmise viiside tajutud potentsiaal ning inimeste hoiakuline eelistus selles osas, millised neist võiksid asendada elektritootmist põlevkivist;
 - Üldine hoiak Eestis tuumaenergia kasutuselevõtu suhtes;
 - Hinnang enda teadlikkusele tuumaenergiast;
 - Tuumaenergia kasutuselevõttuga seotud hirmud ja ootused;
 - Valdkonda puudutav infovajadus.
- **Võrdlusandmed:** sarnased uuringud toimusid ka aastatel 2022 ja 2023.*
- **Andmekogumine:** veebiküsitlus, kasutades Turu-uuringute AS-i veebipaneeli. Vastamisel oli võimalik valida eesti- ja venekeelse ankeedi vahel.
- **Küsitlusaeg:** 07.05.–15.05.2024.
- **Valimi suurus:** 1008 vastajat
- **Valimi moodustamine:** valim moodustati juhuvalikuga Turu-uuringute AS-i veebipaneelist soo, vanuserühma, rahvuse ja regiooni alusel moodustatud kihtidest. Küsitlustöös jälgiti valimi proportsionaalsust soo, vanuserühma, rahvuse, elukoha (regioon ja asulatüüp) ning hariduse lõikes ning rakendati pehmeid kvote. Peale küsitlustöö lõppu tasakaalustati valimi proportsionaalsust kaalumise teel (vt Slaid 5).
- **Tulemuste esitamine:** käesoleva raporti joonistel ja tabelites esitatud andmed on ümardatud (esitatud pole komakohtadega arve), mistõttu ei pruugi vastuskategooriate osakaalude liitmisel saadav summa alati tulemuseks anda täpselt 100%.
- Raporti tekstis on tulemuste võrdlus sotsiaal-demograafilistes lõigetes esitatud vaid sel juhul, kui rühmade erinevused koguvalimi keskmisest osutusid statistiliselt oluliseks (95%-lisel usaldusnivool).
- **Tulemuste üldistatavus:** käesoleva uuringu tulemused on laiendatavad Eesti elanikkonnale vanuses 15–74-aastat, sealjuures jääb maksimaalse valimivea suurus 95-protsendisel usaldusnivool 3,1% piiresse (väiksemate gruppide, nt naised-mehed vaatlemisel võib viga olla suurem, vt Slaid 35).

* 2022. aasta uuringu viis läbi Kantar Emor ning 2023. aasta uuringu Eesti Uuringukeskus OÜ koos Norstat Eesti AS-ga.

Varasemate uuringute raportid on leitavad siit: <https://kliimaministeerium.ee/elurikkus-keskkonnakaitse/kiirgus/tuumenergia-tooruhm>

Üldkogumi, kaalutud ja kaalumata valimi võrdlus

Kaalumine toimus järgnevates lõigetes:

- Sugu/vanuserühm
- Regioon /asulatüüp
- Regioon/rahvus
- Haridus

Regionaalne jaotus:

Põhja-Eesti: Harjumaa

Lääne-Eesti: Hiiu-, Lääne-, Pärnu- ja Saaremaa

Kesk-Eesti: Järva-, Lääne-Viru- ja Raplamaa

Kirde-Eesti: Ida-Virumaa

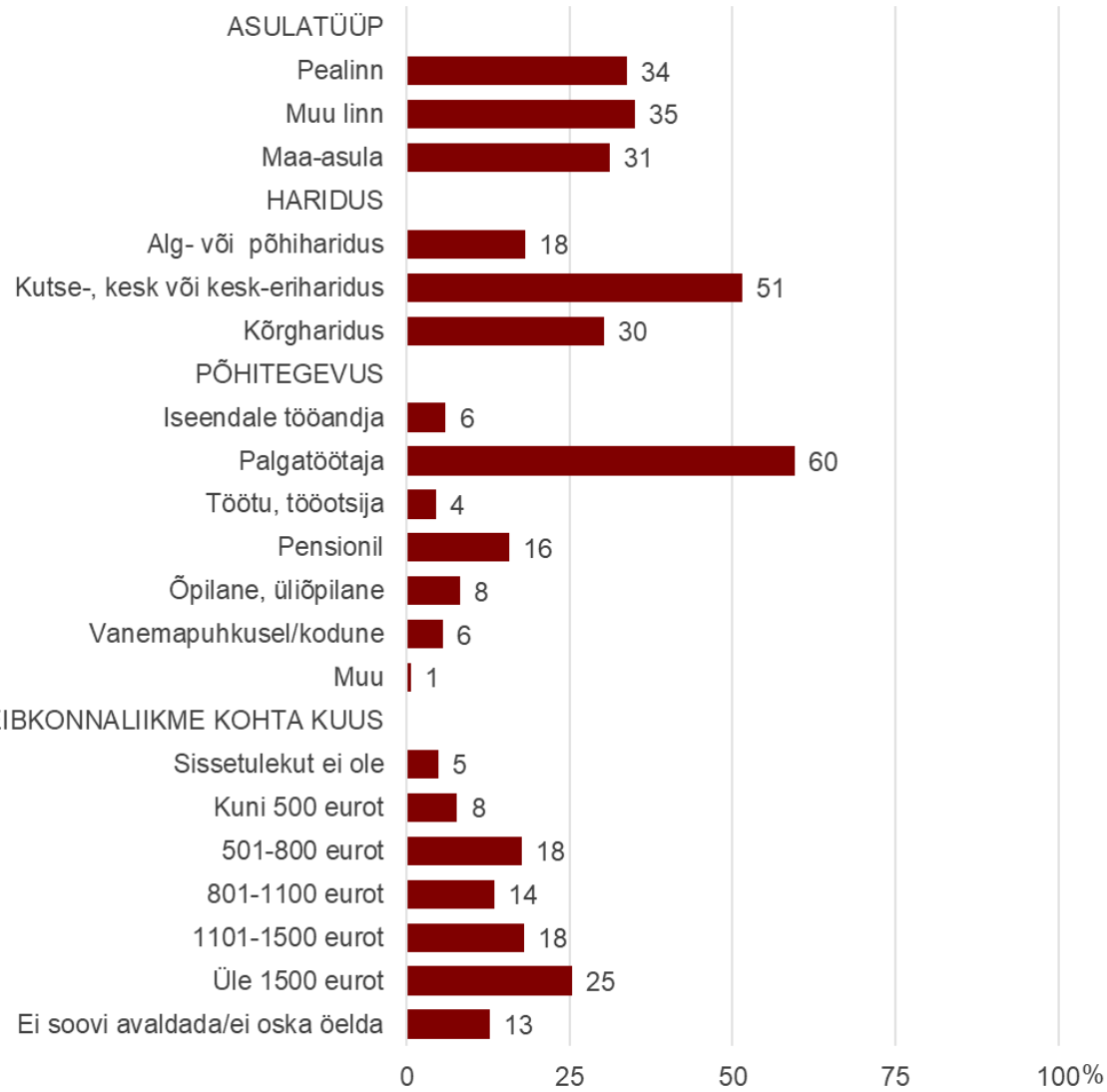
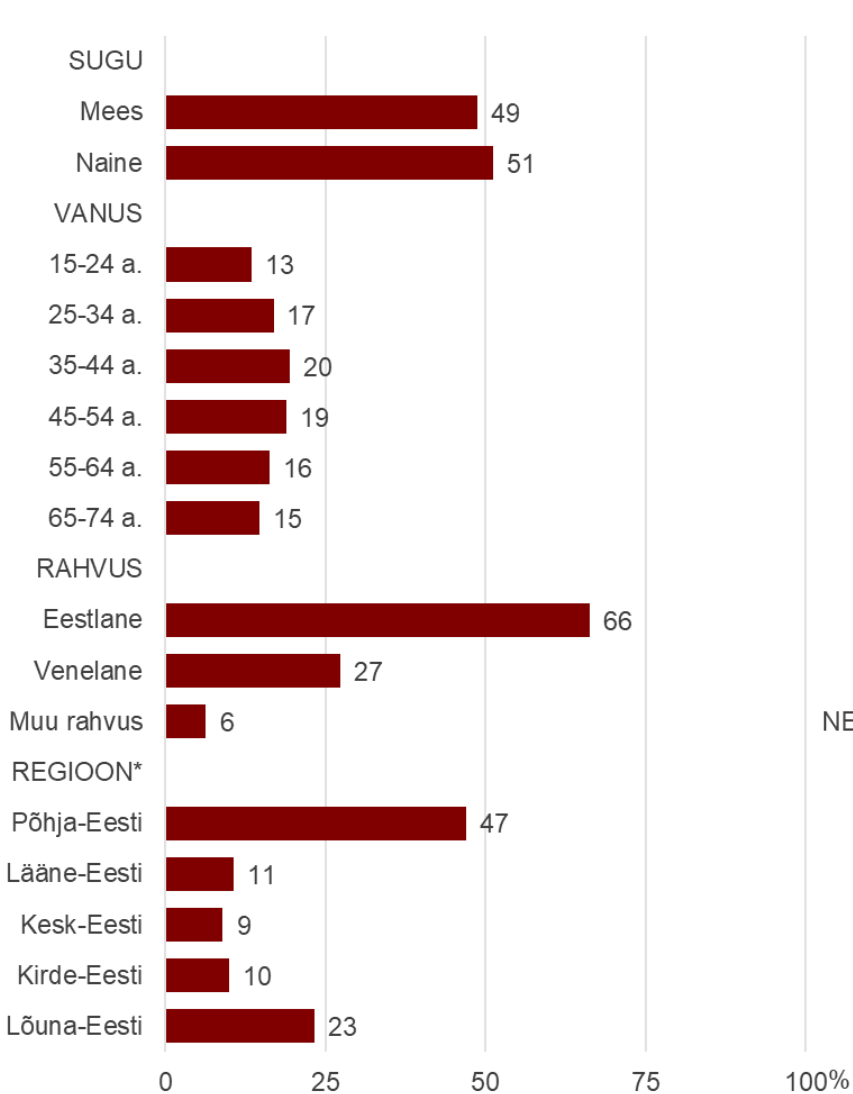
Lõuna-Eesti: Jõgeva-, Põlva-, Tartu-, Valga-, Viljandi- ja Võrumaa

		Üldkogum*		Kaalumata valim		Kaalutud valim	
		N	%	N	%	N	%
KOKKU		1015410	100	1008	100	1008	100
SUGU	Mees	495671	49%	492	49%	492	49%
	Naine	519739	51%	516	51%	516	51%
VANUS	15-24 a.	136602	13%	126	13%	136	13%
	25-34 a.	172033	17%	179	18%	171	17%
	35-49 a.	294281	29%	291	29%	292	29%
	50-64 a.	262596	26%	259	26%	261	26%
	65-74 a.	149898	15%	153	15%	149	15%
RAHVUS	Eesti	672526	66%	668	66%	668	66%
	Muu	342884	34%	340	34%	340	34%
REGIOON	Põhja-Eesti	477449	47%	472	47%	474	47%
	Lääne-Eesti	108850	11%	107	11%	108	11%
	Kesk-Eesti	90989	9%	92	9%	90	9%
	Kirde-Eesti	101705	10%	102	10%	101	10%
	Lõuna-Eesti	236417	23%	235	23%	235	23%
ASULATÜÜP	Pealinn	343533	34%	338	34%	341	34%
	Muu linn	355259	35%	357	35%	353	35%
	Maa-asula	316618	31%	313	31%	314	31%
HARIDUS	Alg- või põhiharidus	185377	18%	121	12%	184	18%
	Kesk-, keskeri- või kutseharidus	522634	51%	575	57%	519	51%
	Kõrgharidus	307399	30%	312	31%	305	30%

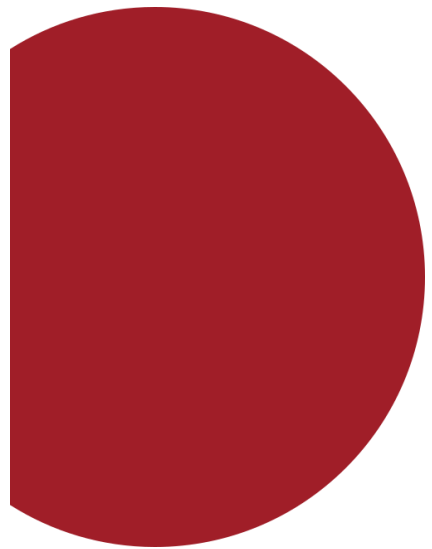
* Üldkogumi jagunemist iseloomustavad andmed põhinevad Eesti Statistikaameti rahvastikustatistikal seisuga 01.01.2023.

Kaalutud valimi profiil

n=1008

* Regionaalne jaotus põhineb NUTS3 klassifikatsioonil

1. Elektrienergia tootmise viiside tajutud potentsiaal

Elektrienergia tootmise viiside tajutud potentsiaal

Kokkuvõte

- Erinevatest elektrienergia tootmise liikidest näeb kõige suurem osa elanikest **Eestis potentsiaali tuuleenergiat** (61%). Tuuleenergia järel peetakse potentsiaalseteks elektrienergia tootmise viisideks sagedamini **tuumaenergiat (väikereaktor)** (51%) ning **päikeseenergiat** (50%), mõnevõrra harvemini **olmejäätmete põletamist** (37%), **põlevkivi** (36%) või **geotermaalenergiat** (32%). Kõige vähem potentsiaali nähakse elektrienergia tootmisel **puidust/hakkepuidust** (23%) või **maagaasist** (18%).
- Viimastel aastatel on vähenenud nende elanike osakaal, kes näevad potentsiaali tuuleenergiat (2022. aastal 72%, 2023. aastal 68% ja 2024. aastal 61%) või elektrienergia tootmisel puidust/hakkepuidust (2022. aastal 30%, 2023. aastal 24% ja 2024. aastal 23%). Kasvanud on nende elanike osakaal, kes näevad potentsiaali elektrienergia tootmisel maagaasist (2022. aastal 13%, 2023. aastal 16% ja 2024. aastal 18%). Ülejäänud energia tootmise liikide potentsiaali osas on arvamused püsivad muutumatuna või pole muutus olnud selgesuunaline. Kõige enam on kolme uuringulaine võrdluses kõikunud arvamused geotermaalenergiast (2022. aastal nägi selles potentsiaali 27%, 2023. aastal 12% ja 2024. aastal 32% küsitletutest), kuid see võib olla tingitud asjaolust, et 2023. aastal puudus geotermaalenergia juures täpsustus “maasoojus”, mistõttu võis vastajail olla keeruline mõista, mida silmas peeti. **Tuumaenergiat potentsiaalseks elektrienergia tootmise liigiks pidavate elanike osakaal on viimase kolme aasta jooksul püsivad muutumatuna.**
- Vastajailt küsiti ka seda, millise elektrienergia tootmise liigiga võiks nende arvates põlevkivist energiatootmist asendada, et oleks tagatud ilmastikust sõltumatu elektrienergia. **Kõige sagedamini peetakse põlevkivist energiatootmisele sobivaks asenduseks tuumaenergiat** (kahe sobivaima valiku seas märkis 49% küsitletutest) ning sellest mõnevõrra harvemini **tuuleenergiat (koos salvestustehnoloogiaga)** (32%). Kõige harvemini peetakse põlevkivile sobivaks asenduseks energiatootmist puidust/hakkepuidust (kahe sobivaima valiku seas märkis 9% küsitletutest).
- Elanike arvamustes sellest, millega võiks asendada energiatootmist põlevkivist, on viimase kolme aasta jooksul toimunud vähe selgesuunalisi muutusi. 2023. aastal vähenes (ning pole ka 2024. aastal oluliselt muutunud) nende elanike osakaal, kes peavad põlevkivile sobivaks alternatiiviks tuumaenergiat (2022. aastal 53%, 2023. aastal 48% ja 2024. aastal 49%) või energiatootmist puidust/hakkepuidust (2022. aastal 14%, 2023. aastal 8% ja 2024. aastal 9%). Võrreldes varasemaga on pisut sagenenud geotermaalenergia eelistamine (varasematel aastatel 5–13%, 2024. aastal 17%).

Elektrienergia tootmise viiside tajutud potentsiaal

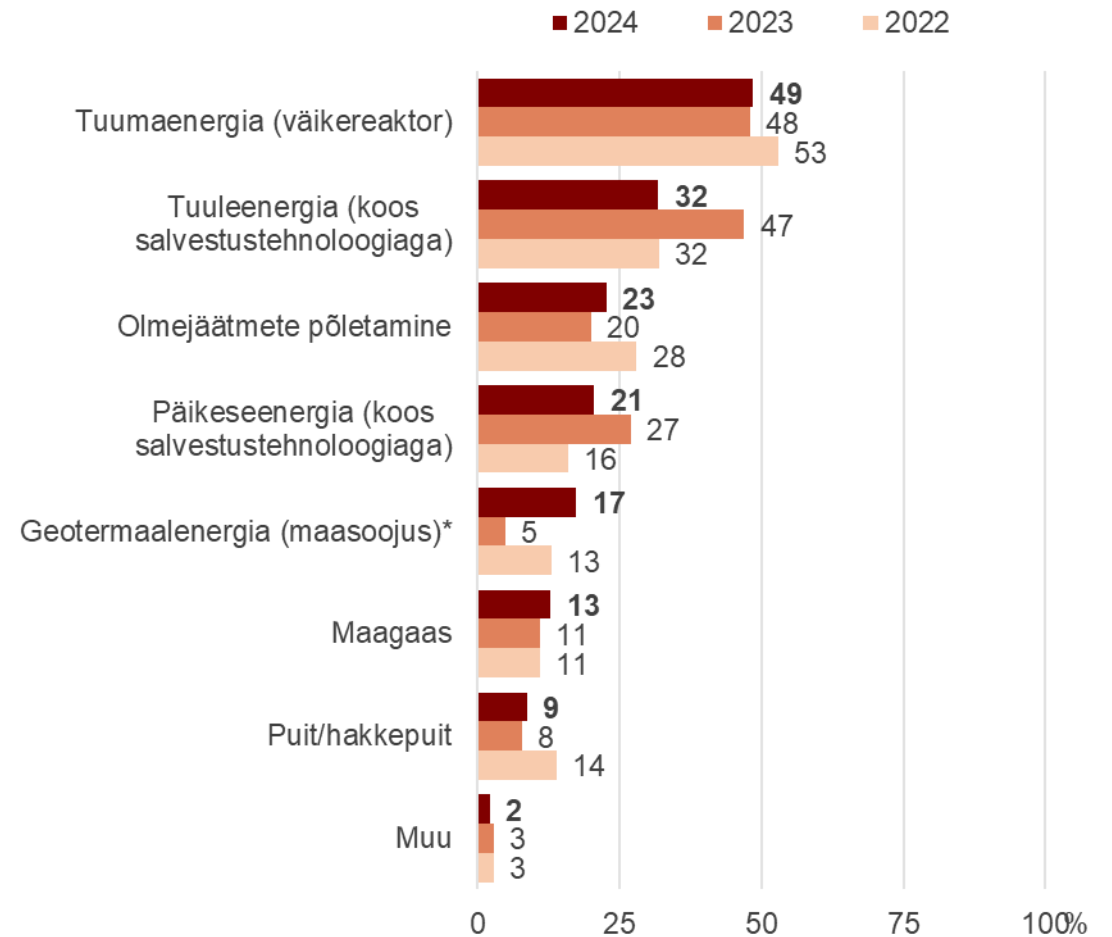
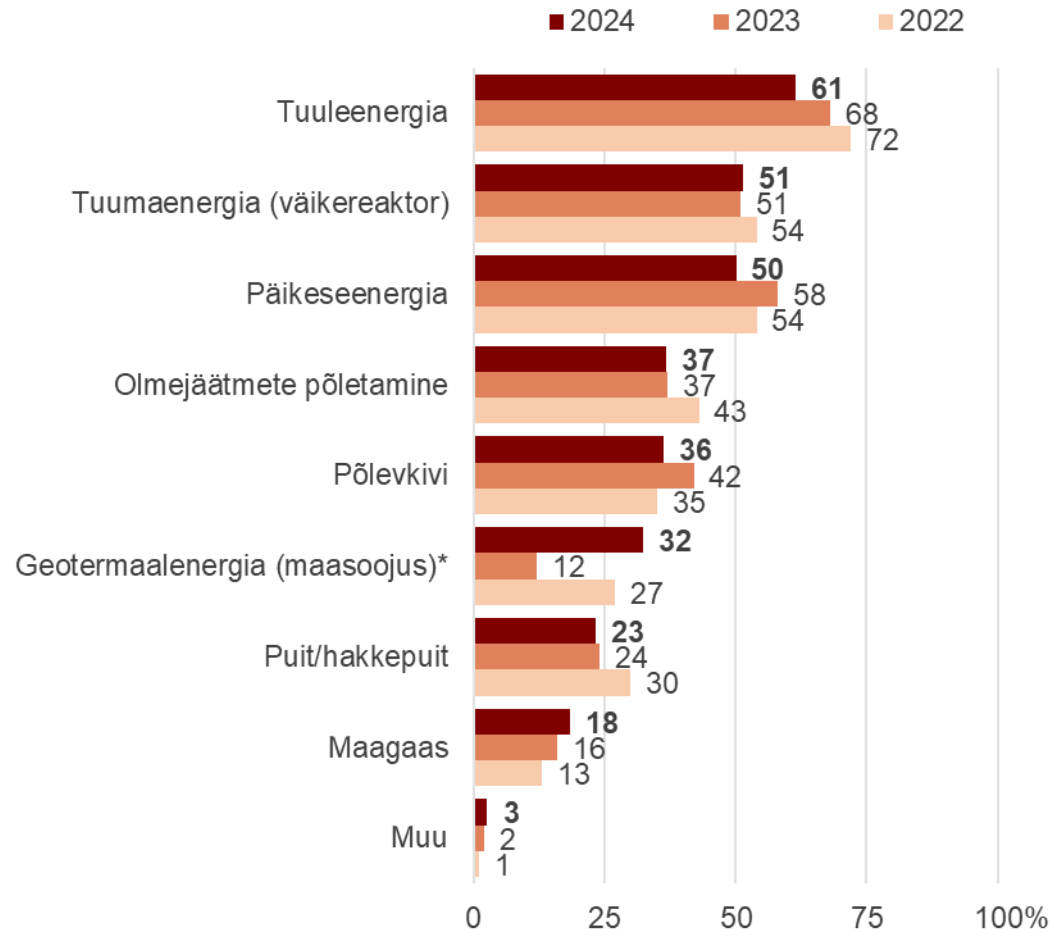
Kokkuvõte

- **Võrreldes naistega näevad mehed tuumaenergiat oluliselt sagedamini potentsiaalse elektrienergia tootmise liigina** (32% naistest ja 72% meestest) ning sobiva alternatiivina energiatootmisele põlevikivist (29% naistest ja 69% meestest). Samuti näevad mehed naistest sagedamini potentsiaali geotermaalenergiast (28% naistest ja 37% meestest). Võrreldes meestega peavad naised sagedamini põlevikivist energiatootmisele sobivaks alternatiiviks tuuleenergiat (22% meestest ja 42% naistest), päikeseenergiat (13% meestest ja 28% naistest) või olmejäätmete põletamist (17% meestest ja 29% naistest).
- Võrreldes ülejäänud vanuserühmadega näevad 15–24-aastased sagedamini potentsiaali tuuleenergiast (15–24-aastastest 81%; ülejäänud vanuserühmades 52–65%) ja tuumaenergiast (vastavalt 60% ja 46–56%), pidades neid energiatootmise viise keskmisest sagedamini ka sobivaks asenduseks põlevikivist elektritootmisele. 45–54-aastased näevad keskmisest sagedamini potentsiaali energiatootmises olmejäätmetest (46%) või põlevikivist (47%).
- Eestlased peavad keskmisest sagedamini potentsiaalseteks energiatootmise viisideks tuule- ja päikeseenergiat (vastavalt 67% ja 59%), geotermaalenergiat (38%) ning energiatootmist puidust/hakkepuidust (29%), samas kui vene rahvusest elanikud näevad keskmisest sagedamini potentsiaali põlevikivist (47%) ja maagaasis (27%).
- Taustrühmade võrdluses torkab silma Kirde-Eesti elanike hoiakute tugev eristumine ülejäänud Eesti regioonidest. **Võrreldes ülejäänud regioonidega on Kirde-Eestis oluliselt suurem toetus põlevikivi kasutamisele elektritootmisel.** Kirde-Eestis peetakse põlevikivi kõige potentsiaalsemaks elektrienergia tootmise liigiks (58% selle regiooni elanikest), kuid teistes regioonides on arvukamalt tuuleenergia, päikeseenergia ja tuumaenergia pooldajaid.
- Regioonide võrdluses peavad tuumaenergiat potentsiaalseks energiatootmise liigiks ning samuti ka sobivaks asenduseks põlevikivile kõige sagedamini Lääne-Eesti elanikud. Võrreldes teiste regioonide elanikega näevad Lõuna-Eesti elanikud sagedamini potentsiaali geotermaalenergiast ning peavad seda keskmisest sagedamini ka sobivaks asenduseks põlevikivile.
- Võrreldes madalama haridusega inimestega peavad kõrgharidusega inimesed sagedamini potentsiaalseteks energiatootmise viisideks tuuleenergiat ning geotermaalenergiat. Kõrgeima sissetulekuga rühma (netosissetulek leibkonnaliikme kohta ületab 1500 eurot kuus) kuuluvad inimesed näevad keskmisest sagedamini potentsiaali tuumaenergiast ja geotermaalenergiast ning peavad neid energiatootmise liike keskmisest sagedamini ka sobivaks asenduseks põlevikivile.
- Inimesed, kes on tuumaenergia kasutuselevõtu vastu, peavad tuuleenergiat kõige potentsiaalsemaks energiatootmise viisiks, ning samuti ka kõige sobivamaks asenduseks põlevikivist energiatootmisele.

Energialiikide tajutud potentsiaal ning alternatiivid põlevkivile

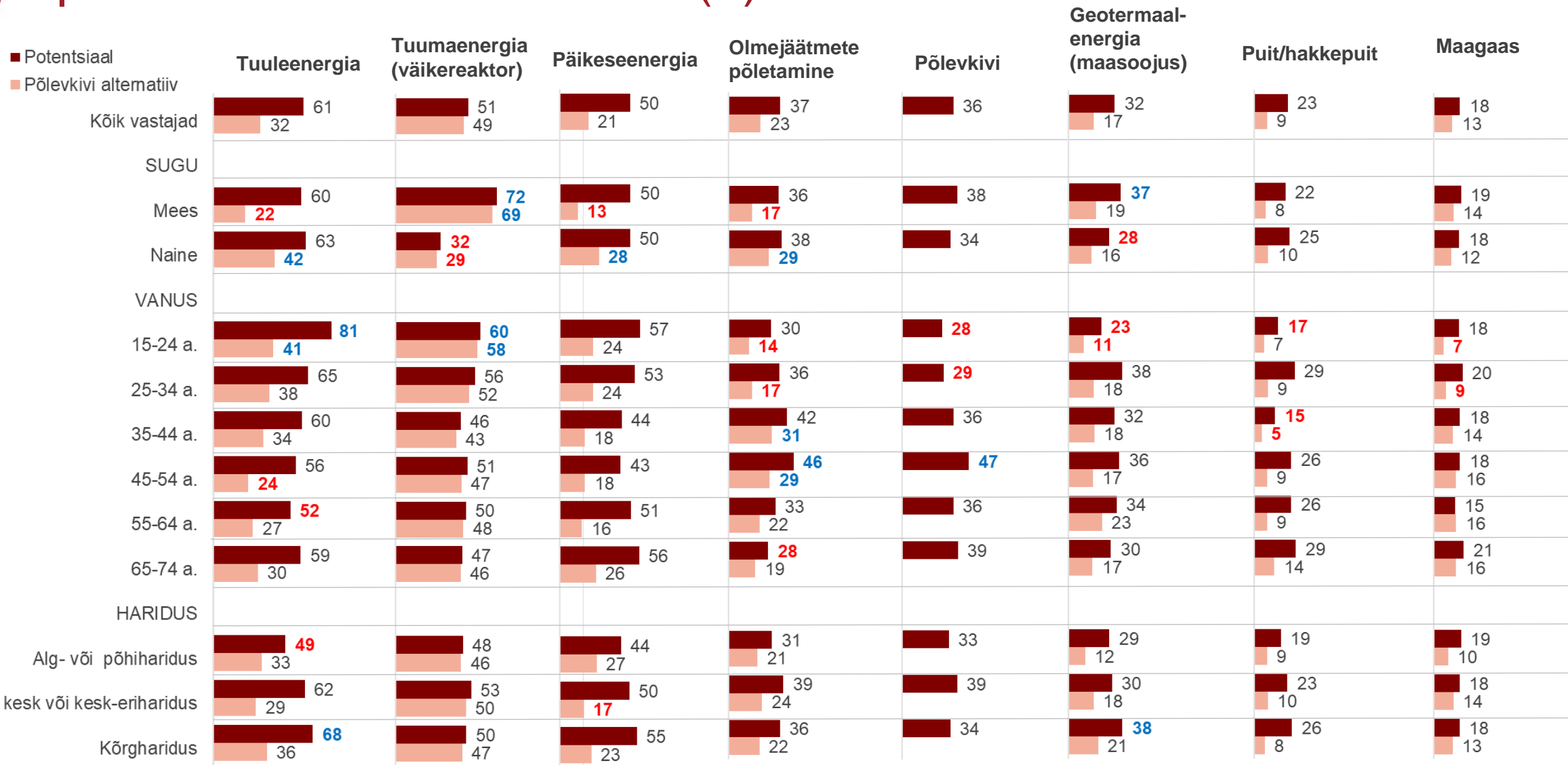
Millistel järgmistest elektrienergia tootmise liikidest Te näete Eestis potentsiaali? (Vastaja sai märkida kõik vastused, mida pidas sobivaks)
Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000, 2022. aastal n=1022)

Millise elektrienergia tootmise liigiga võiks Teie arvates põlevkivist energiatootmist asendada, et oleks tagatud ilmastikust sõltumatu elektrienergia? (Märkida sai kuni 2 vastust)
Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000, 2022. aastal n=1022)

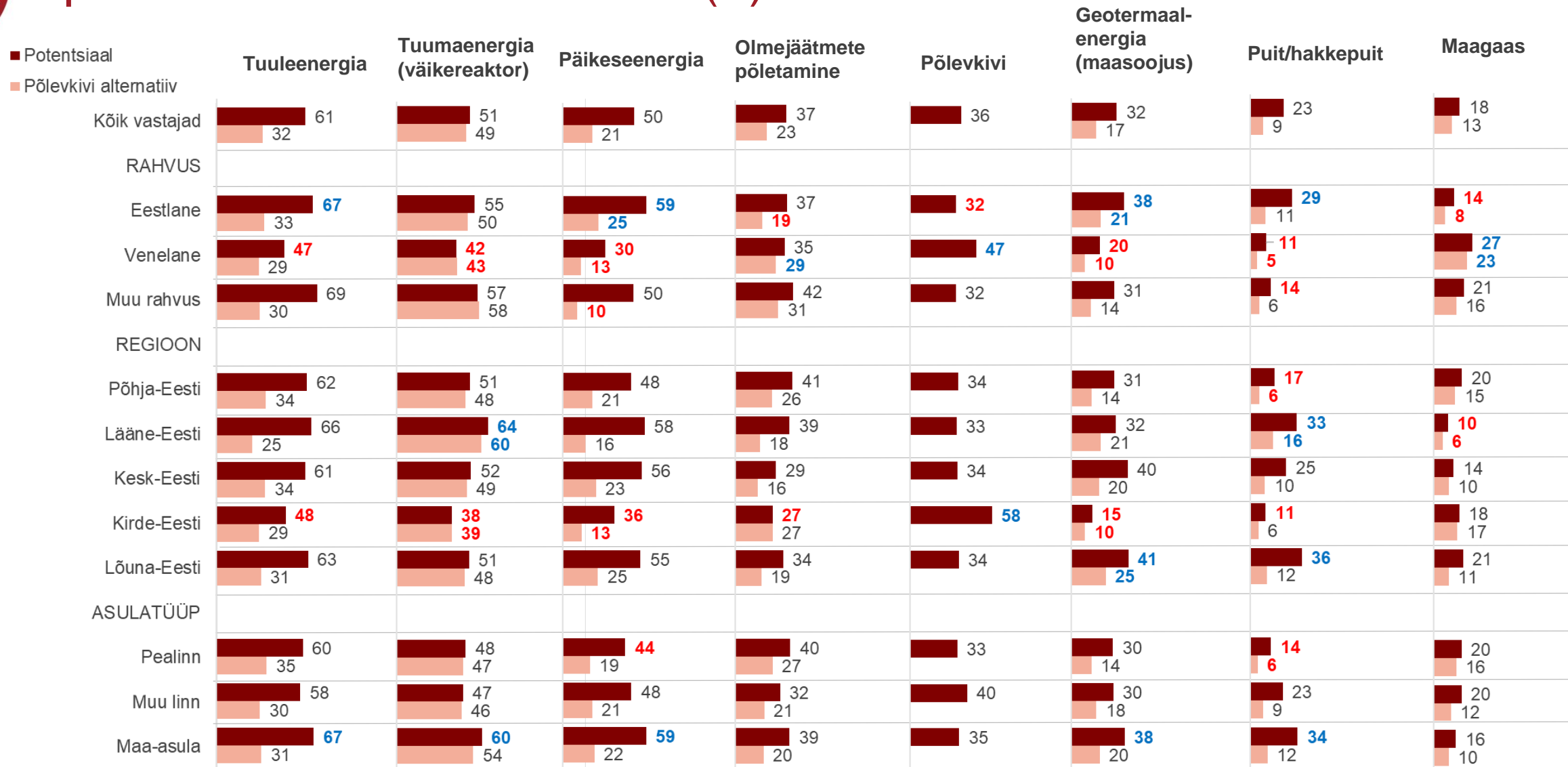
* 2022. aasta uuringus oli antud vastusevariandi sõnastus: "maasoojusenergia" ja 2023. aastal "geotermaalenergia". 2023. aasta madalama näitaja põhjuseks on ilmselt asjaolu, et nimetus "geotermaalenergia" ilma selgituseta "maasoojus" jäi osadele vastajaile arusaamatuks.

Energialiikide tajutud potentsiaal ning alternatiivid põlevkivile taustrühmades (1)

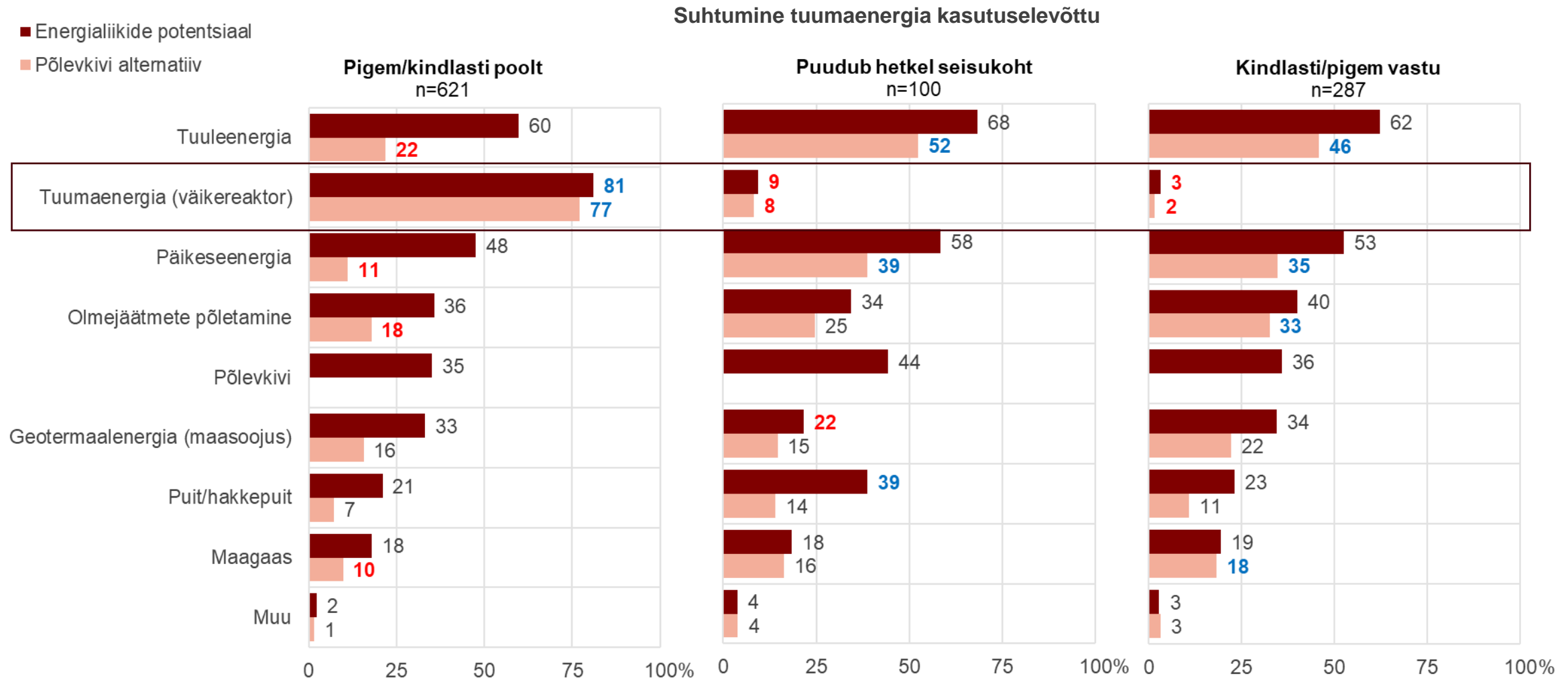
Joonisel tähistab sinine number keskmisest oluliselt kõrgemat ning punane number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

Energialiikide tajutud potentsiaal ning alternatiivid põlevkivile taustrühmades (2)

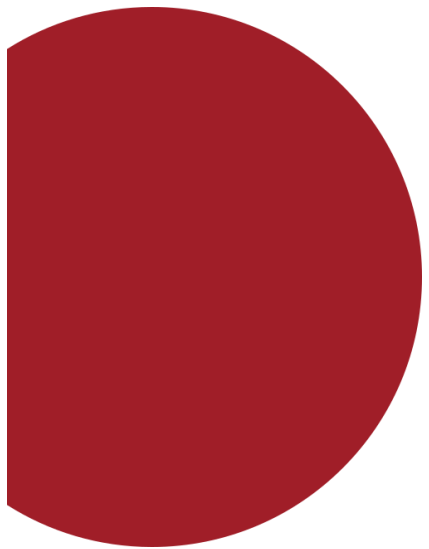

Joonisel tähistab **sinine** number keskmisest oluliselt kõrgemat ning **punane** number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

Energialiikide tajutud potentsiaal ning alternatiivid põlevkivile lähtuvalt suhtumisest tuumaenergia kasutuselevõttu

Joonisel tähistab **sinine** number keskmisest oluliselt kõrgemat ning **punane** number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

2. Enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergiast ja suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu

Enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergiast ja suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu

Kokkuvõte

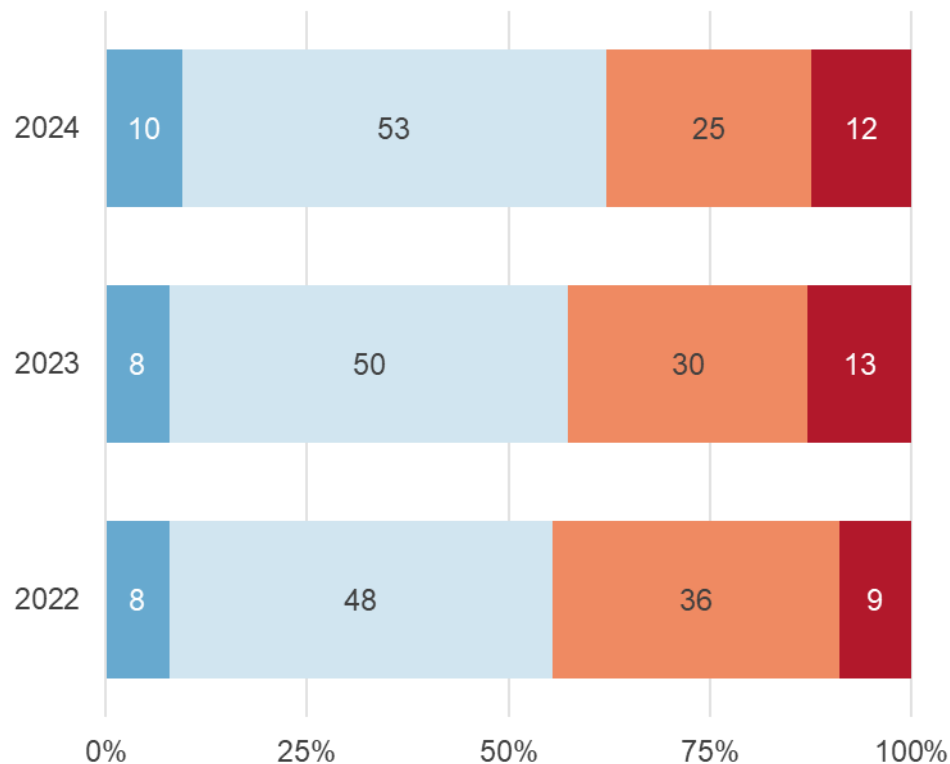
- **Elanike enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergiast on veidi kasvanud:** end tuumaenergia valdkonnast teadlikuks pidavate inimeste osakaal on võrreldes 2022. aastaga suurenenud 56 protsendilt 62 protsendile. Elanikest 53% (2022. aastal 48% ja 2023. aastal 50%) on enda hinnangul kursis tuumaenergia tootmise üldpõhimõttega ning 10% (varasematel aastatel 8%) peavad end tuumaenergia tootmise nüanssidega kursis olevaks. **Vähenenud on nende elanike osakaal, kes peavad tuumaenergia valdkonda endale võõraks, kuid sooviksid saada valdkonna kohta rohkem teadmisi ja infot** (2024. aastal 25%, varasemalt 30–36%). Nende inimeste osakaal, kelle jaoks on valdkond võõras ning infot saada ei soovi, on püsinud üldjoontes muutumatuna (2024. aastal 12%; varem 9–13%).
- Keskmisest sagedamini hindavad end tuumaenergia valdkonnaga kursis olevaks mehed (80% meestest ja 45% naistest), mitte-eesti rahvusest elanikud (58% eestlastest, 68% vene rahvusest elanikest ja 82% muudest rahvustest elanikest) ning üle 1500-eurose netosissetulekuga (leibkonnaliikme kohta) inimesed (70%). Vanuse kasvades enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergia valdkonnast väheneb.
- **Viimase kolme aasta jooksul on elanike suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis muutunud selgepiirilisemaks:** vähenenud on nende elanike osakaal, kel puudub antud küsimuses selge seisukoht (2022. aastal 19%, 2023. aastal 15% ja 2024. aastal 10%). **Suurenenud on nende elanike osakaal, kes on tuumaenergia kasutuselevõtule Eestis kindlasti/pigem vastu** (2022. aastal 22%, 2023. aastal 25% ning 2024. aastal 29%). Tuumaenergia kasutuselevõttu pooldavate elanike osakaal tervikuna oluliselt muutunud ei ole (2022. aastal 59%, 2023. aastal 60% ja 2024. aastal 61%), kuid **suurenenud on tuumaenergia kasutuselevõttu kindlalt pooldavate elanike osakaal** (2022. aastal 24%, 2023. aastal 28% ja 2024. aastal 29%).
- Meeste ja naiste suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu on kardinaalselt erinev: meestest pooldab seda valdav enamus (80%), kuid naistest vähem kui pooled (44%). Vanuserühmade võrdluses on toetus tuumaenergia kasutuselevõtule kõrgeim 15–24-aastaste seas (72%), ülejäänud vanuserühmades jääb toetus 55–65% piiresse. Rahvusrühmade võrdluses pooldavad tuumaenergia kasutuselevõttu kõige harvemini vene rahvusest elanikud (53%), pisut sagedamini eestlased (63%) ning kõige sagedamini muudest rahvustest elanikud (73%). Regioonide võrdluses on toetus tuumaenergia kasutuselevõtule kõrgeim Lääne-Eestis (73%) ning madalaim Kirde-Eestis (48%). Keskmisest sagedamini toetavad tuumaenergia kasutuselevõttu üle 1500-eurose netosissetulekuga (leibkonnaliikme kohta) inimesed (71%). Ootuspäraselt on toetus tuumaenergia kasutuselevõtule keskmisest kõrgem nende elanike seas, kes peavad end valdkonnast teadlikuks.

Hinnang enda teadlikkusele tuumaenergiast

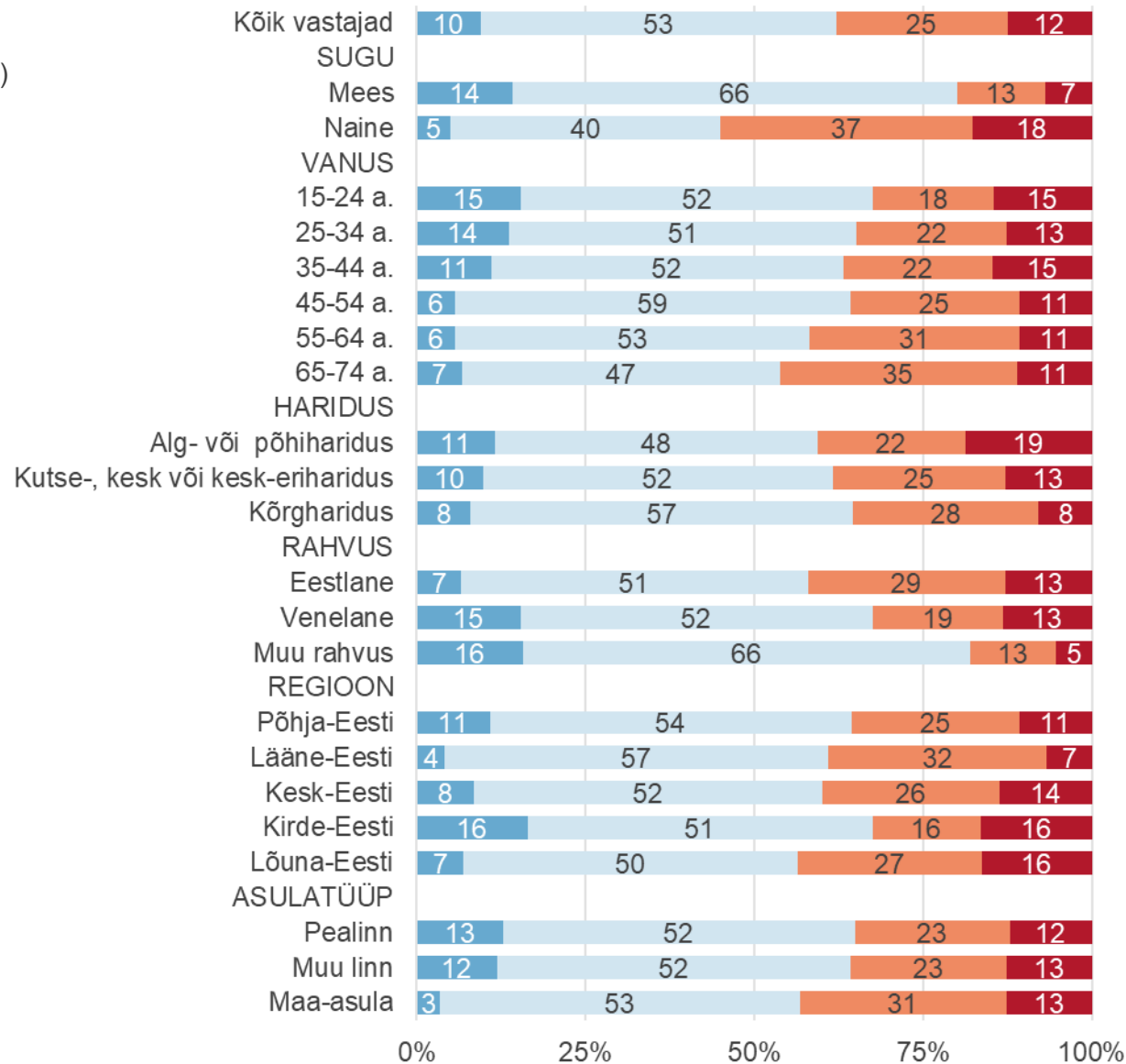
Kuidas hindate enda teadlikkust tuumaenergia valdkonnas?

Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000, 2022. aastal n=1022)

- Olen tuumaenergia tootmise nüanssidega kursis
- Olen tuumaenergia tootmise üldpõhimõttega kursis
- Valdkond on mulle võõras, kuid sooviksin rohkem teadmisi ja infot
- Valdkond on mulle võõras ning ei huvita mind

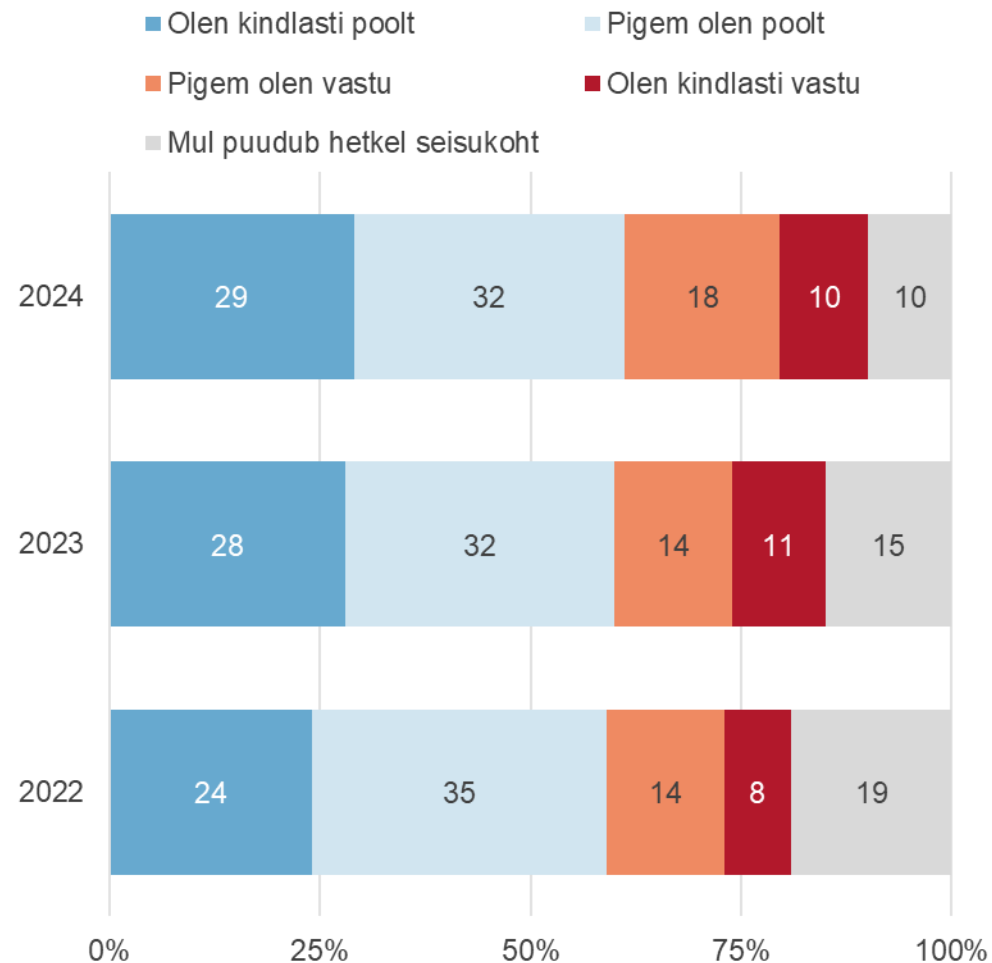
Taustrühmade võrdlus, 2024

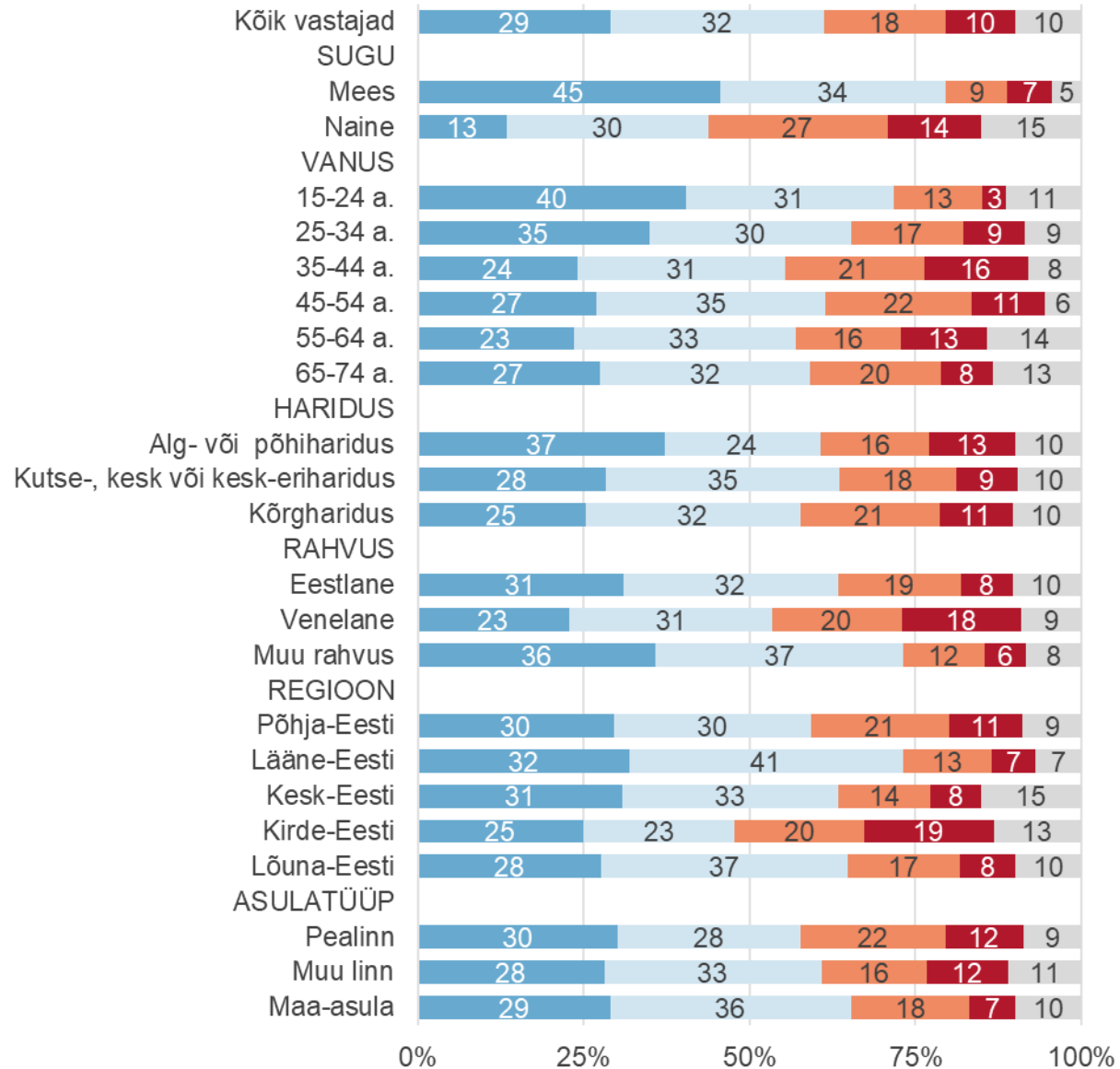
Suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu

Milline on Teie suhtumine võimalikku tuumaenergia (väikereaktor) kasutuselevõttu Eestis?

Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000, 2022. aastal n=1022)

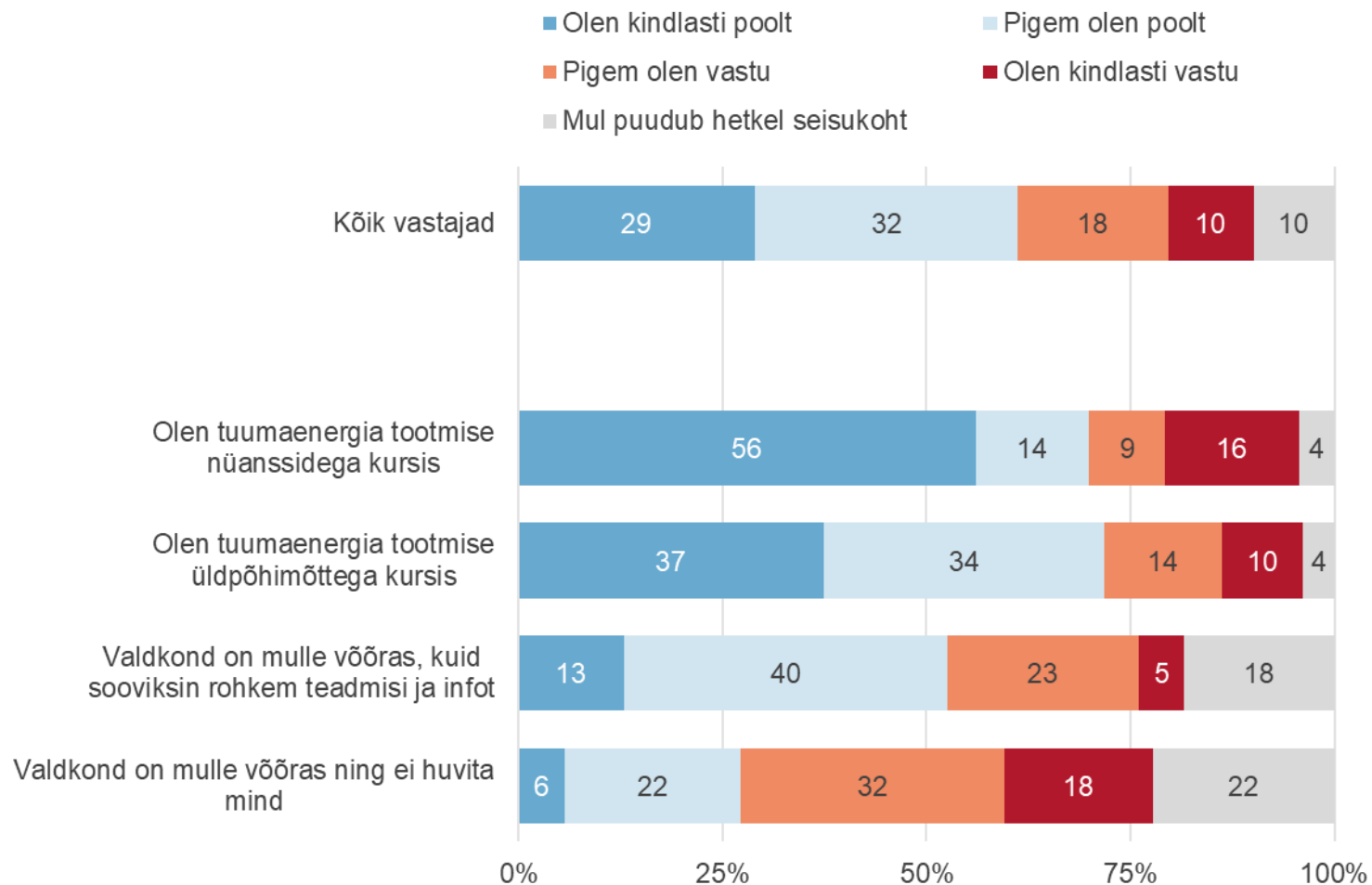
Taustrühmade võrdlus, 2024

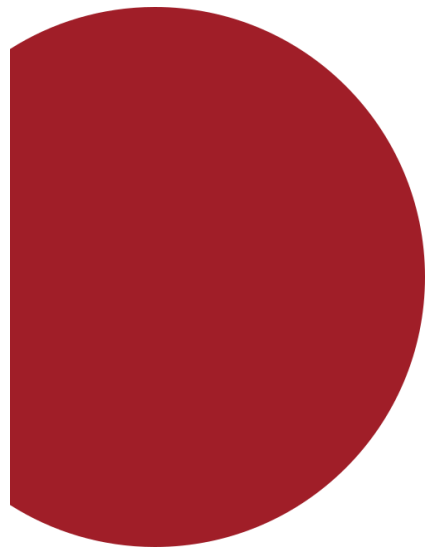

Suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu lähtuvalt enesehinnangulisest teadlikkusest tuumaenergiast

Milline on Teie suhtumine võimalikku tuumaenergia (väikereaktor) kasutuselevõttu Eestis?

Kõik vastajad, n=1008

3. Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga

Ukraina sõja mõju suhtumisele tuumaenergia kasutuselevõttu

Kokkuvõte

- Vastajail paluti hinnata, kuid võrd on nende suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis muutunud seoses Venemaa agressiooni laienemisega Ukrainas 2022. aasta 24. veebruaril.
- **Küsitletutest 47% hinnangul pole Venemaa agressioon Ukrainas mõjutanud nende suhtumist tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis.** Ülejäänud vastajad jagunevad oma arvamustelt laias laastus pooleks: **24% hinnangul on neis suurenenud hirm tuumaenergia kasutuselevõtu osas** (seoses tuumakatastroofi tekke ohuga võõrriigi sõjalise rünnaku korral) ning **25% hinnangul on neis suurenenud soov tuumaenergia kasutuselevõtuks** (riikliku energiajulgeoleku tagamiseks). Küsitletutest 4% väljendas muid seisukohti. Võrreldes 2023. aastaga pole elanike hinnangud sellele, kuidas on Ukraina sõda mõjutanud nende suhtumist tuumaenergia kasutuselevõttu, oluliselt muutunud.
- Suurimad erinevused hinnangutes Venemaa agressiooni mõjule suhtumises tuumaenergia kasutuselevõttu ilmnevad rahvuse lõikes. Kui vene rahvusest elanikest enam kui pooled (59%) arvavad, et nende suhtumist see sündmus mõjutanud ei ole, siis eestlastest ei tunnetata selle sündmuse mõju oma hoiakutele vaid 41%. Võrreldes vene rahvastest elanikega arvavad eestlased sagedamini, et Ukraina sõja mõjul on nende toetus tuumaenergia kasutuselevõtule suurenenud (vene rahvastest elanikest 15% ja eestlastest 28%), kuid tunnetavad sagedamini ka suurenenud hirmu tuumaenergia kasutuselevõtu ees (vene rahvastest elanikest 17% ja eestlastest 28%).
- Seoses Venemaa agressiooniga Ukrainas on hirm tuumaenergia kasutuselevõtu ees kasvanud sagedamini ka naiste (34%) ning Lõuna-Eesti elanike seas (31%); samuti nende inimeste seas, kes peavad tuumaenergia valdkonda enda jaoks võõraks (37%). Ukraina sõja mõjul on toetus tuumaenergia kasutuselevõtule suurenenud sagedamini meeste (29%) ning Kesk-Eesti elanike seas (36%). Seda, et Ukraina sõda pole nende suhtumist tuumaenergia kasutuselevõttu mõjutanud, arvavad keskmisest sagedamini taaskord mehed (55%) ning inimesed, kes peavad end tuumaenergia valdkonnaga kursis olevaks (55%).

Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga

Kokkuvõte

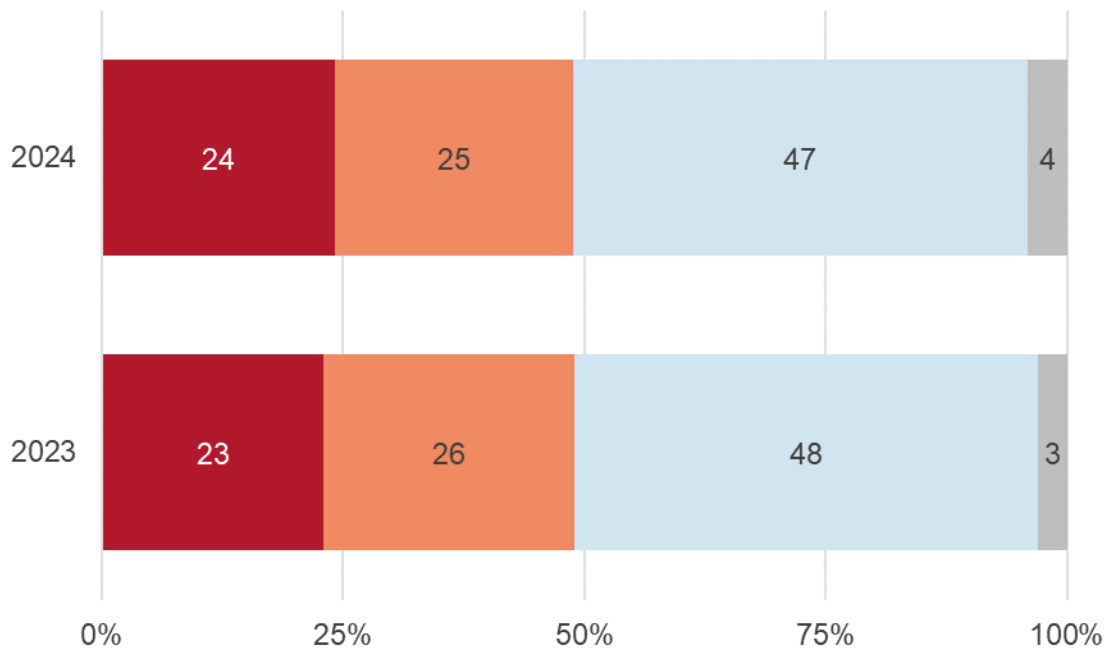
- Selgitamaks tuumaenergia kasutuselevõttuga seonduvaid ootusi ja hirme täpsemalt, paluti vastajail hinnata nõustumist seitsme tuumaenergiat puudutava väitega. Ka siinkohal ilmneb, et elanike suhtumine tuumaenergiasse on muutunud selgepiirilisemaks – kolme aasta võrdluses on kasvanud nii tuumaenergiaga seonduvate ohtude kui kasude tunnetamine, vähenenud aga tuumaenergia teemal **selget seisukohta mitte omavate inimeste osakaal** (ning seda kõigi uuritavate väidete osas).
- Tuumaenergiat puudutavatest väidetest nõustuti kõige sagedamini sellega, et **tuumaenergiaga kaasneb radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohustus** – sellega nõustus 91% elanikest, mida on veidi rohkem kui 2023. aastal (oli 86%).
- Tuumaenergia kohta käivatest positiivse sisuga väidetest nõustuti kõige sagedamini sellega, et **tuumaenergia tagab meie riigile sõltumatuse ja energiajulgeoleku** (nõus 67%). Enam kui pooled küsitletutest pidasid **tuumaenergiat ka tarbijale soodsaks** (nõus 61%). Viimase kolme aasta jooksul on kasvanud nii nende väidetega nõustumine kui mittenõustumine, vähenenud aga selge seisukohata elanike osakaal. Pisut on kasvanud ka nende elanike osakaal, kelle hinnangul **aitab tuumaenergia kaasa kliimaeesmärkide täitmisele** (2022. aastal arvas nii 49% ja 2024. aastal 53% küsitletutest).
- Negatiivse sisuga väidetest nõustuti kõige sagedamini sellega, et **Eestil puudub tuumaenergia kasutuselevõtuks piisav riiklik pädevus** (nõus 62%). Mõnevõrra harvemini nõustuti sellega, et **tuumaenergia kasutuselevõtt on liiga aja- ja ressursimahukas** (nõus 45%) või et **sellega kaasnevad liiga suured riskid** (43%). Tuumaenergia kohta käivate negatiivse sisuga väidetega nõustumine on viimase kolme aasta jooksul kasvanud. Samas on kasvanud ka nende inimeste osakaal, kelle hinnangul tuumaenergia kasutuselevõttuga liiga suuri riske ei kaasne (antud küsimuses selget seisukohta omavate inimeste osakaal on vähenenud).
- Tuumaenergiat puudutavate positiivsete väidetega nõustumine on keskmisest levinum meeste, 15–24-aastaste ning üle 1500-eurose netosissetulekuga (leibkonnaliikme kohta) inimeste seas. Erinevaid riske tuumaenergiaga seoses tunnetavad keskmisest sagedamini naised, 35–44-aastased, vene rahvusest või Kirde-Eestis elavad inimesed. Seisukoht, et tuumaenergia tagab meie riigile sõltumatuse ja energiajulgeoleku, on keskmisest levinum eestlaste seas, kuid arvamus, et tuumaenergia on tarbijale soodne ja aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele, on keskmisest levinum muudest rahvustest (ei eesti ega vene rahvusest) elanike seas. Inimesed, kes peavad end tuumaenergia valdkonnast teadlikuks, tunnetavad ka selle valdkonna riske väiksemana, samas kui keskmisest skeptilisemad on tuumaenergia suhtes inimesed, kelle jaoks valdkond on võõras ning ebahuvitav.

Ukraina sõja mõju suhtumisele tuumaenergia kasutuselevõttu

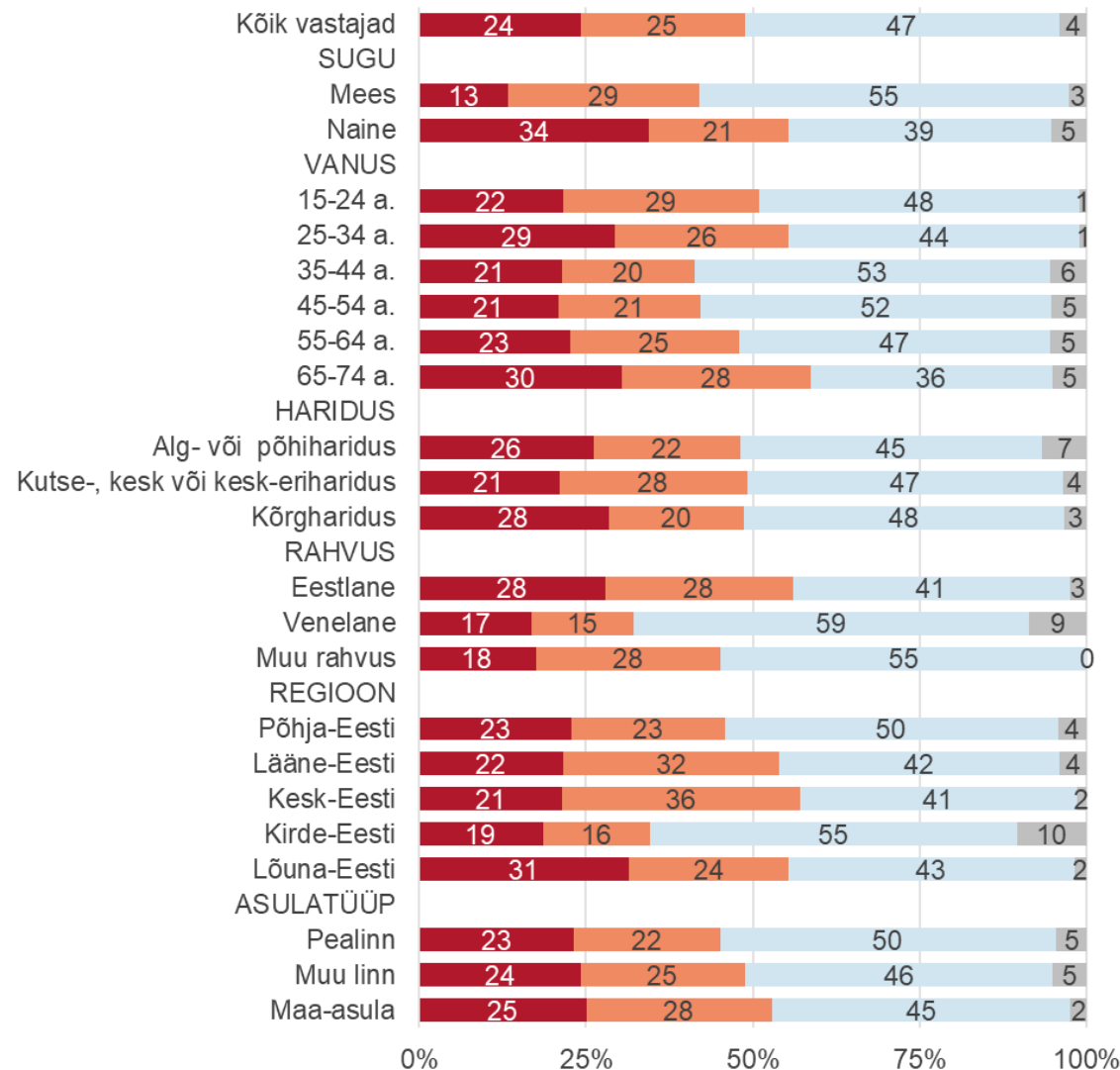
Kuivõrd on Teie suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis muutunud seoses Venemaa agressiooni laienemisega Ukrainas 2022. aasta 24. veebruaril?

Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000)

- Tuumakatastroofi tekke oht võõrriigi sõjalise rünnaku korral on tekitanud himu tuumaenergia kasutuselevõtu osas
- Riikliku energiajulgeoleku tagamise vajadus on suurendanud soovi tuumaenergia kasutuselevõtuks
- Venemaa agressioon Ukrainas ei ole mõjutanud minu suhtumist tuumaenergia kasutuselevõttu
- Muu

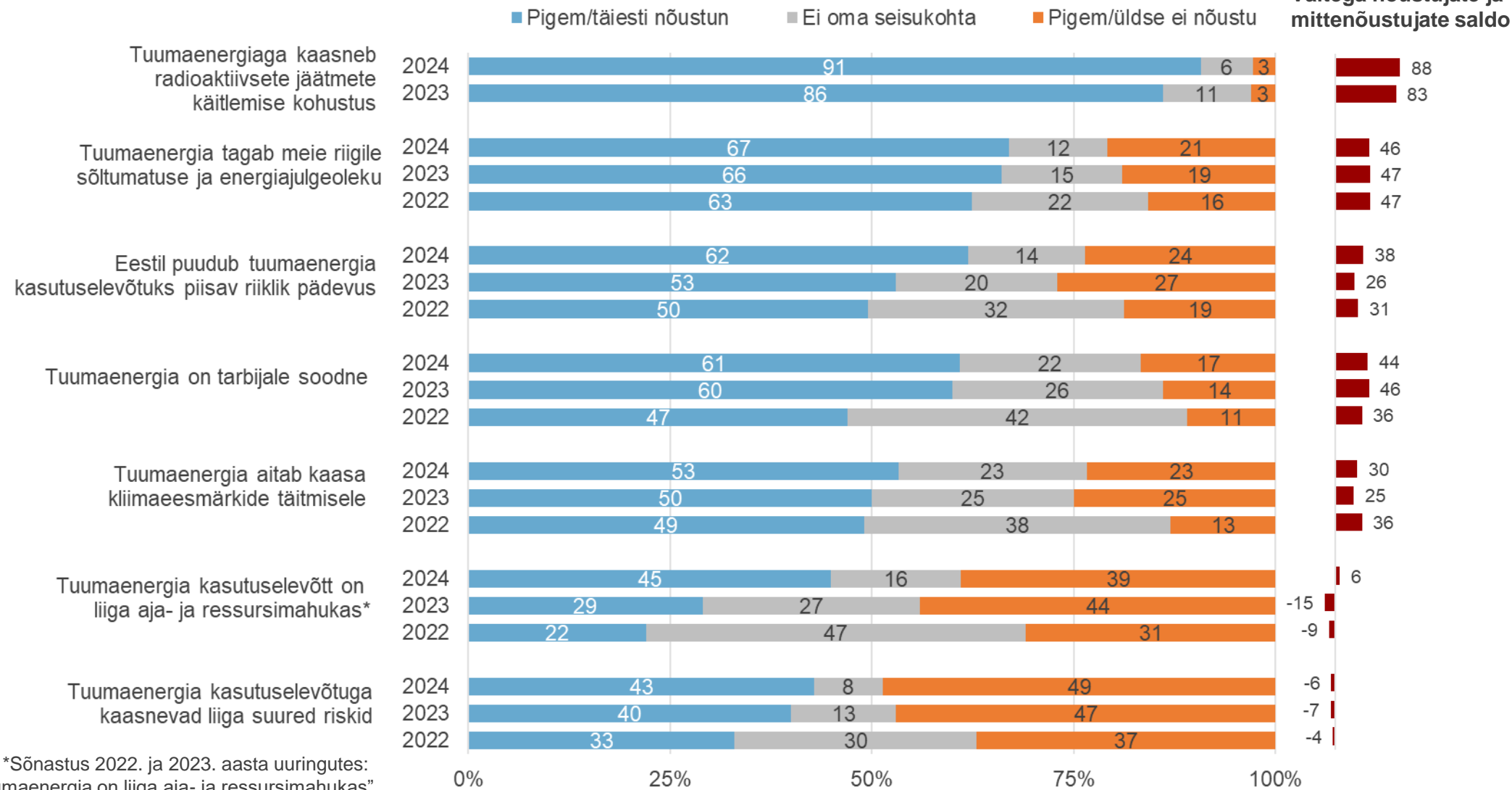
Taustühmade võrdlus, 2024

Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga

Kuivõrd nõustute järgmiste tuumaenergia kasutuselevõttu puudutavate väidetega?

Kõik vastajad (2024. aastal n=1008, 2023. aastal n=1000, 2022. aastal n=1022)

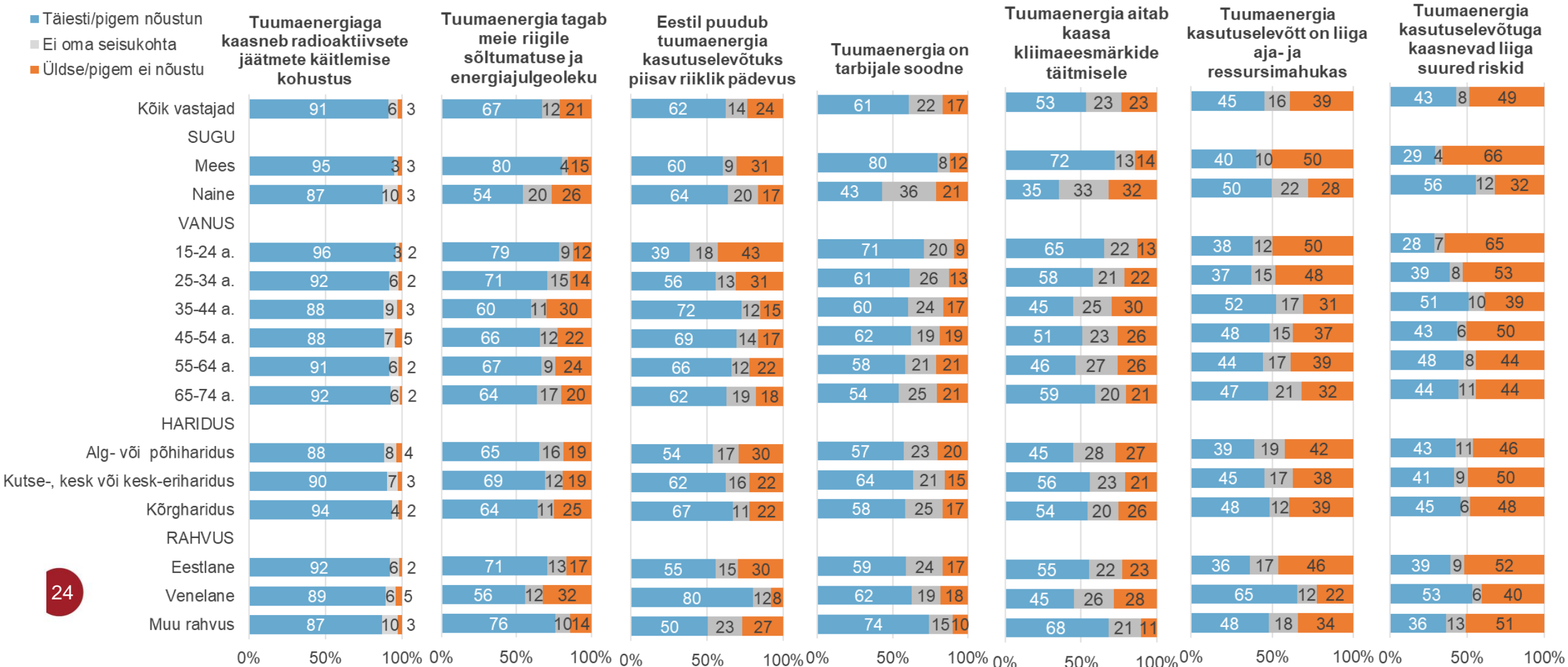
*S onastus 2022. ja 2023. aasta uuringutes: "Tuumaenergia on liiga aja- ja ressursimahukas"

Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga taustrühmades

Kuivõrd nõustute järgmiste tuumaenergia kasutuselevõttu puudutavate väidetega?

Kõik vastajad, n=1008

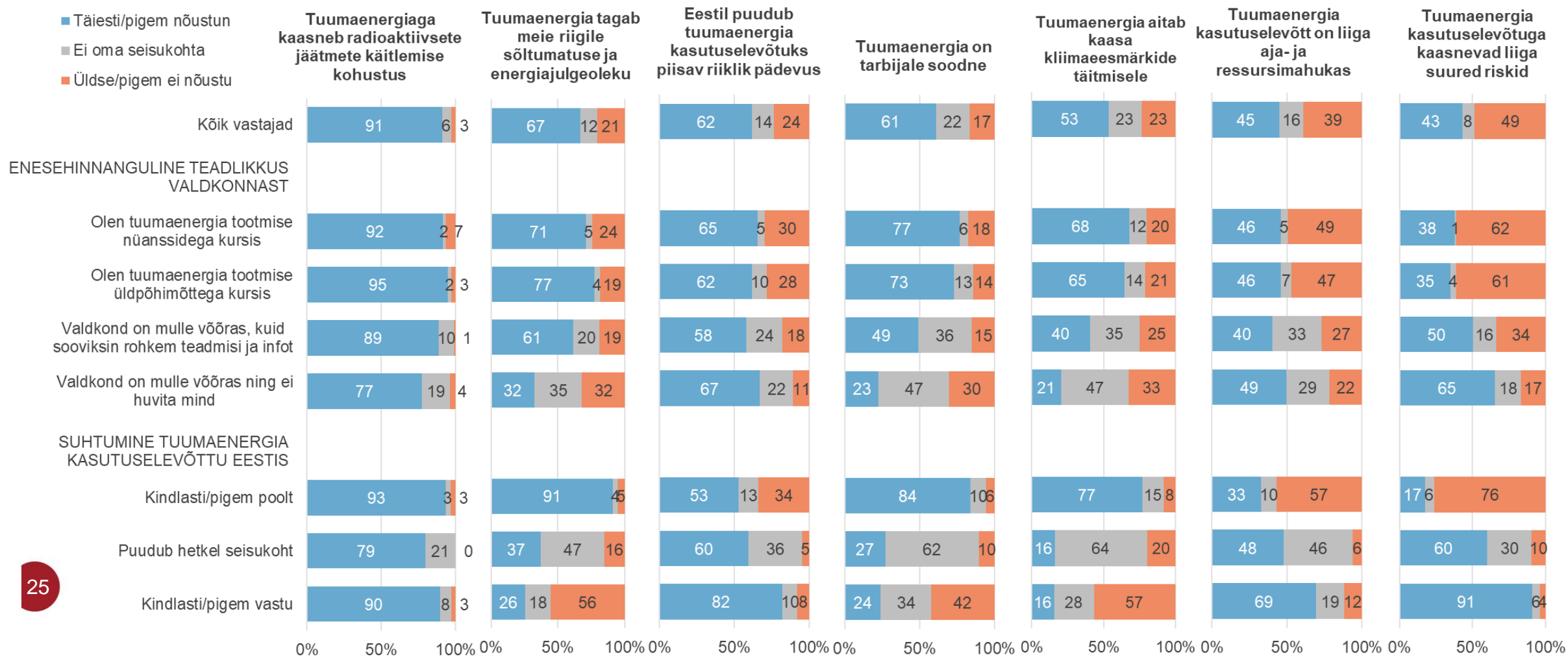
- Täiesti/pigem nõustun
- Ei oma seisukohta
- Üldse/pigem ei nõustu

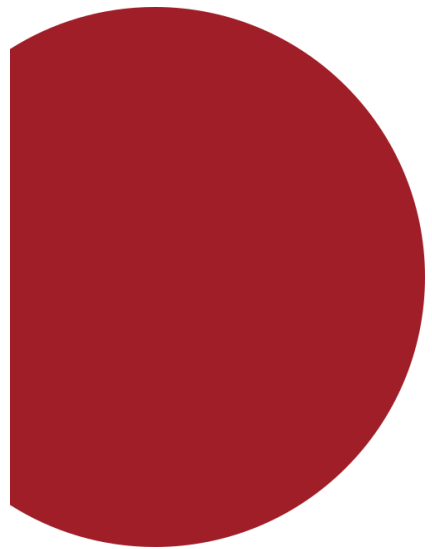

Hirmud ja ootused seoses tuumaenergia kasutuselevõttuga, võrdlus teadlikkuse ja hoiakute alusel

Kuivõrd nõustute järgmiste tuumaenergia kasutuselevõttu puudutavate väidetega?

Kõik vastajad, n=1008

4. Valdkonda puudutav infovajadus

Valdkonda puudutav infovajadus

Kokkuvõte

- Tuumaenergiaga seoses huvituvad elanikud kõige sagedamini infost **tekkivate jäätmete ja nende käitlusvõimaluste** kohta (kolme kõige huvipakkuvama teemavaldkonna seas märkis 59% küsitletutest), **tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide** kohta (vastavalt 52%) ning **tuumajaama rajamiseks sobivate asukohtade ja asukoha tingimuste** kohta (42%). Mõnevõrra madalam on huvi saada infot lähiriikide praktiliste kogemuste kohta (26%), tuumakütuse tarnekindluse kohta (23%), tehnoloogia kohta (22%) või tuumajaamaga seotud kulude kohta (21%). Ankeedis loetletud teemadest kõige vähem huvipakkuvaks peeti valdkondlike pädevuste arendamist (kolme huvipakkuvama valdkonna seas märkis 12%). Küsitletutest 8% ei vaja enda hinnangul tuumaenergia valdkonna kohta lisainfot.
- Võrdlus 2023. aastaga on antud teema puhul võimalik ainult nende vastajate osas, kes märkisid, et vajavad tuumaenergia valdkonna kohta lisainfot (2023. aastal 88% ja 2024. aastal 92% küsitletutest). **Teemad, mille osas sagedamini infot vajatakse, on jäänud samaks, mis 2023. aastal.** Võrreldes 2023. aastaga on vähenenud tunnetatud infovajadus tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide, tehnoloogia ja tuumajaamaga seotud kulude osas.
- Inimesed, kes tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis ei poolda või ei oma selle suhtes kindlat seisukohta, huvituvad keskmisest sagedamini teabe saamisest tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide kohta, kuid keskmisest harvemini teabest tuumajaama rajamiseks sobivate asukohtade/asukoha tingimuste ning tehnoloogia kohta. Soovimatus tuumaenergia teemal teavet saada on levinuim inimeste seas, kes tuumaenergia kasutuselevõttu ei poolda.
- Inimesed, kellele on tuumaenergia valdkond võõras, kuid kes sooviksid saada valdkonna kohta infot, huvituvad keskmisest sagedamini infost tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide kohta. Inimesed, kes on enda hinnangul tuumaenergia tootmisega kursis (kuid mitte nüanssideni), on keskmisest sagedamini huvitatud infost tekkivate jäätmete ja nende käitlusvõimaluste kohta. Huvi infot saada on madalaim nende seas, kes on tuumaenergia valdkonnaga (enda hinnangul) hästi kursis või kellele valdkond üldse huvi ei paku.
- Võrreldes meestega huvituvad naised sagedamini infost tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide, kuid harvemini tehnoloogia või valdkondlike pädevuste arendamise kohta. 15–24-aastased huvituvad keskmisest sagedamini infost tehnoloogia kohta, 65–74-aastased aga infost lähiriikide praktiliste kogemuste kohta. Vene rahvustest elanike seas on keskmisest kõrgem huvi saada infot tuumakütuse tarnekindluse kohta.

Valdkonda puudutav infovajadus

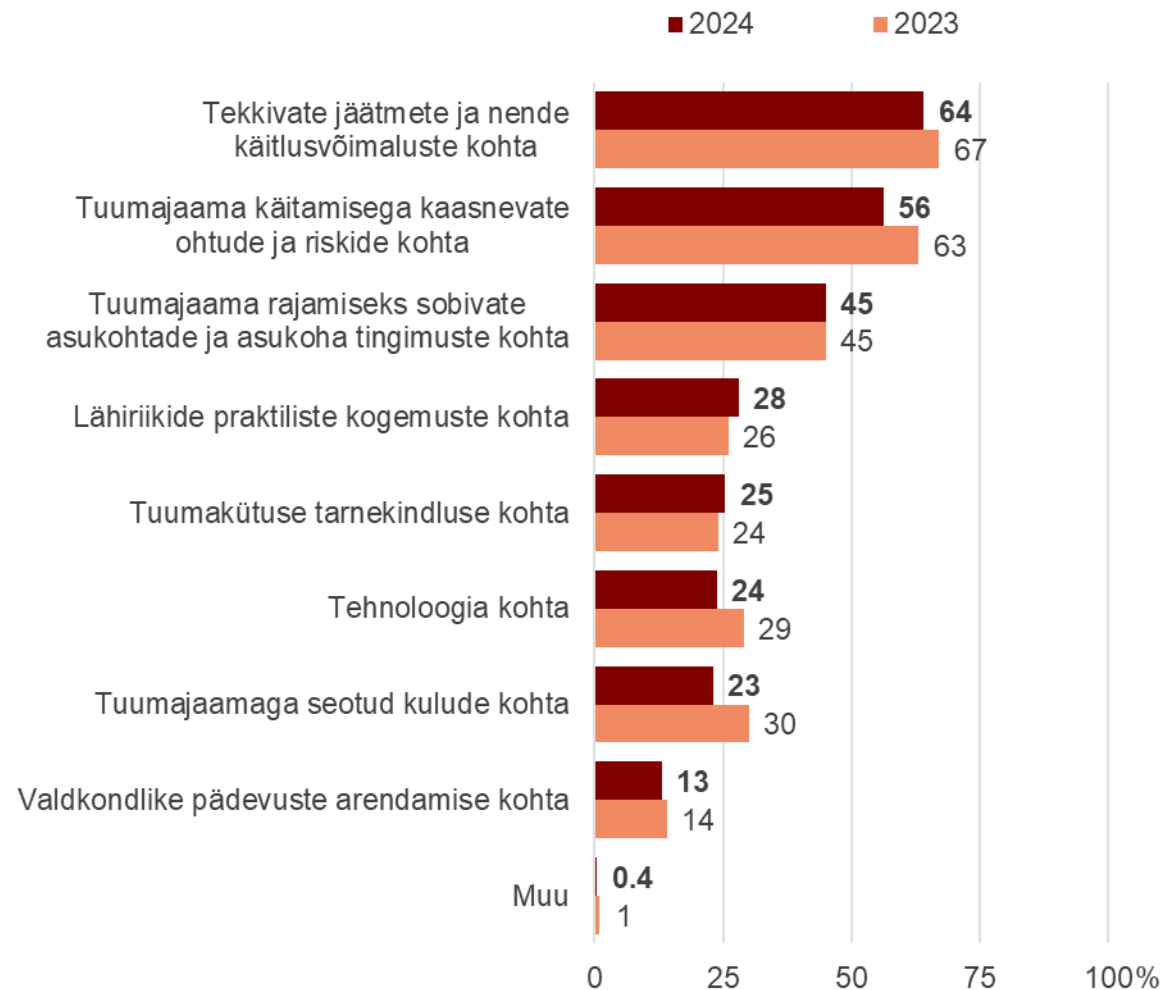
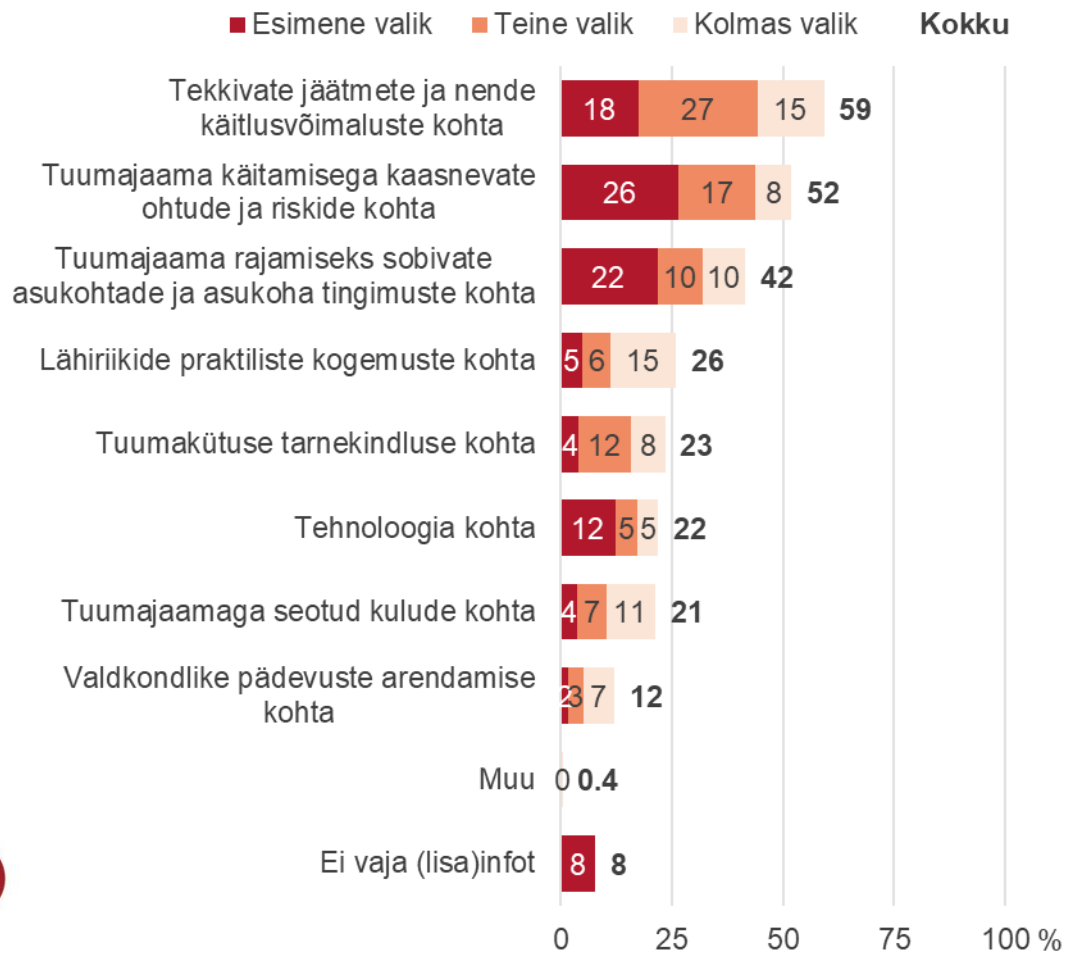
Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem?

Kõik vastajad, n=1008

Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem?

Kolm peamist valdkonda kokku, 2023 ja 2024 võrdlus

n=vastajad, kes vajasisid enda hinnangul valdkonna kohta lisainfot
(2024. aastal n=932, 2023. aastal n=884)

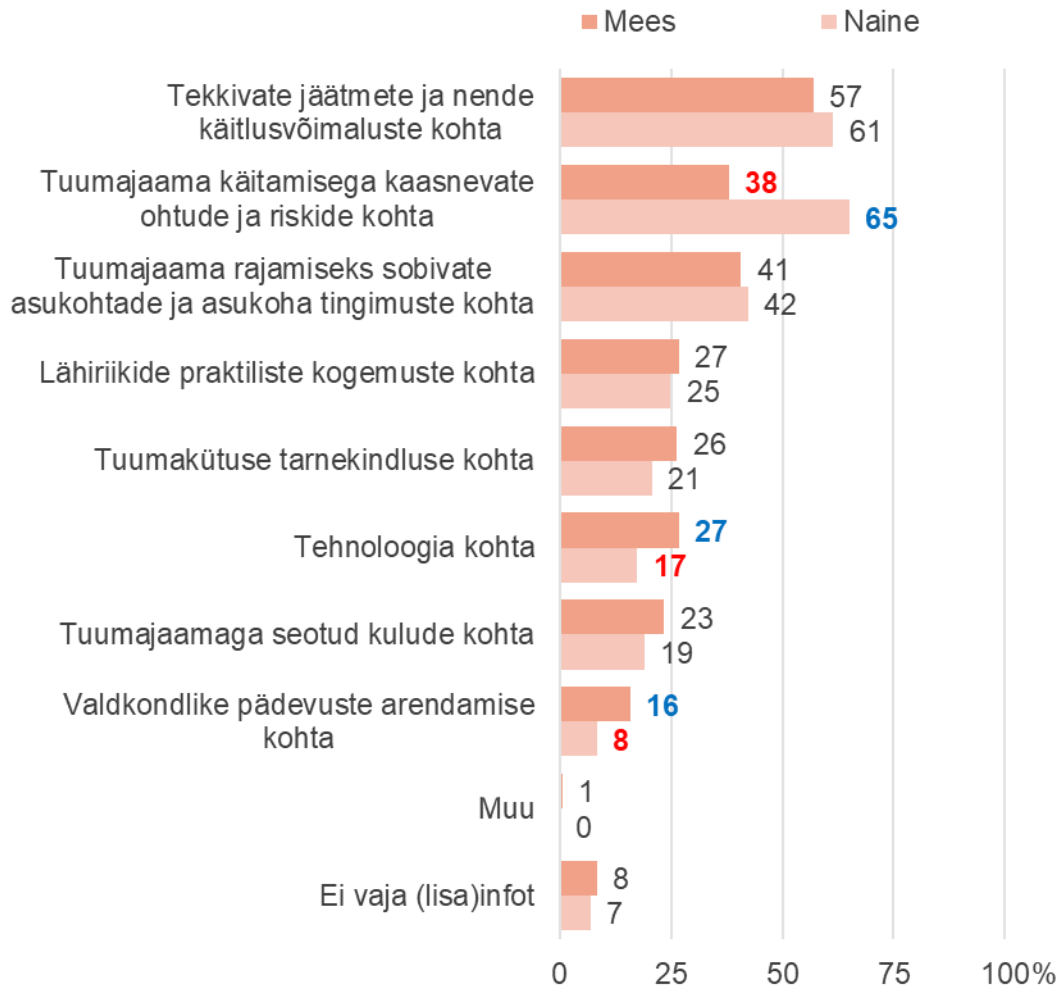

Valdkonda puudutav infovajadus taustrühmades

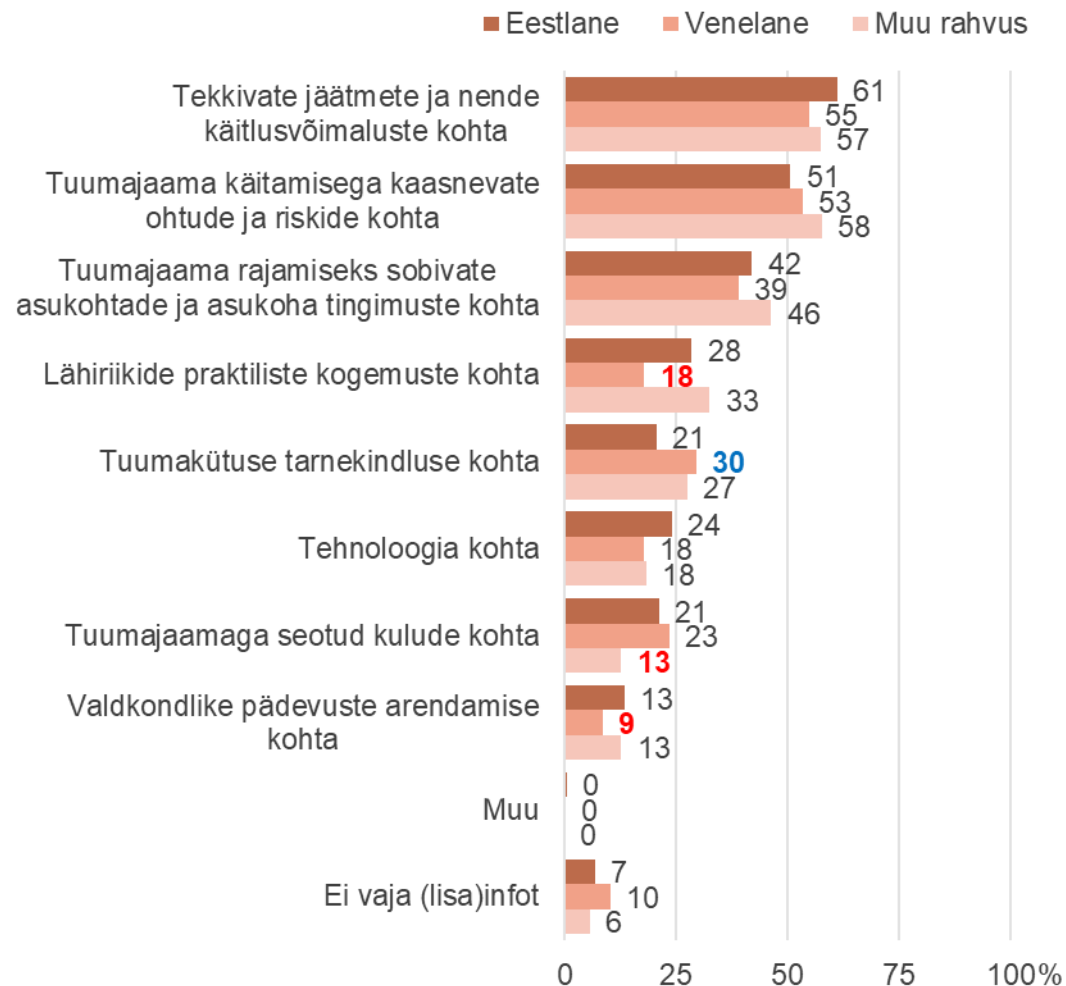
Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem? Kolm peamist valdkonda kokku

Kõik vastajad, n=1008

Meeste ja naiste võrdlus

Rahvusrühmade võrdlus

Joonistel tähistab **sinine** number keskmisest oluliselt kõrgemat ning **punane** number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

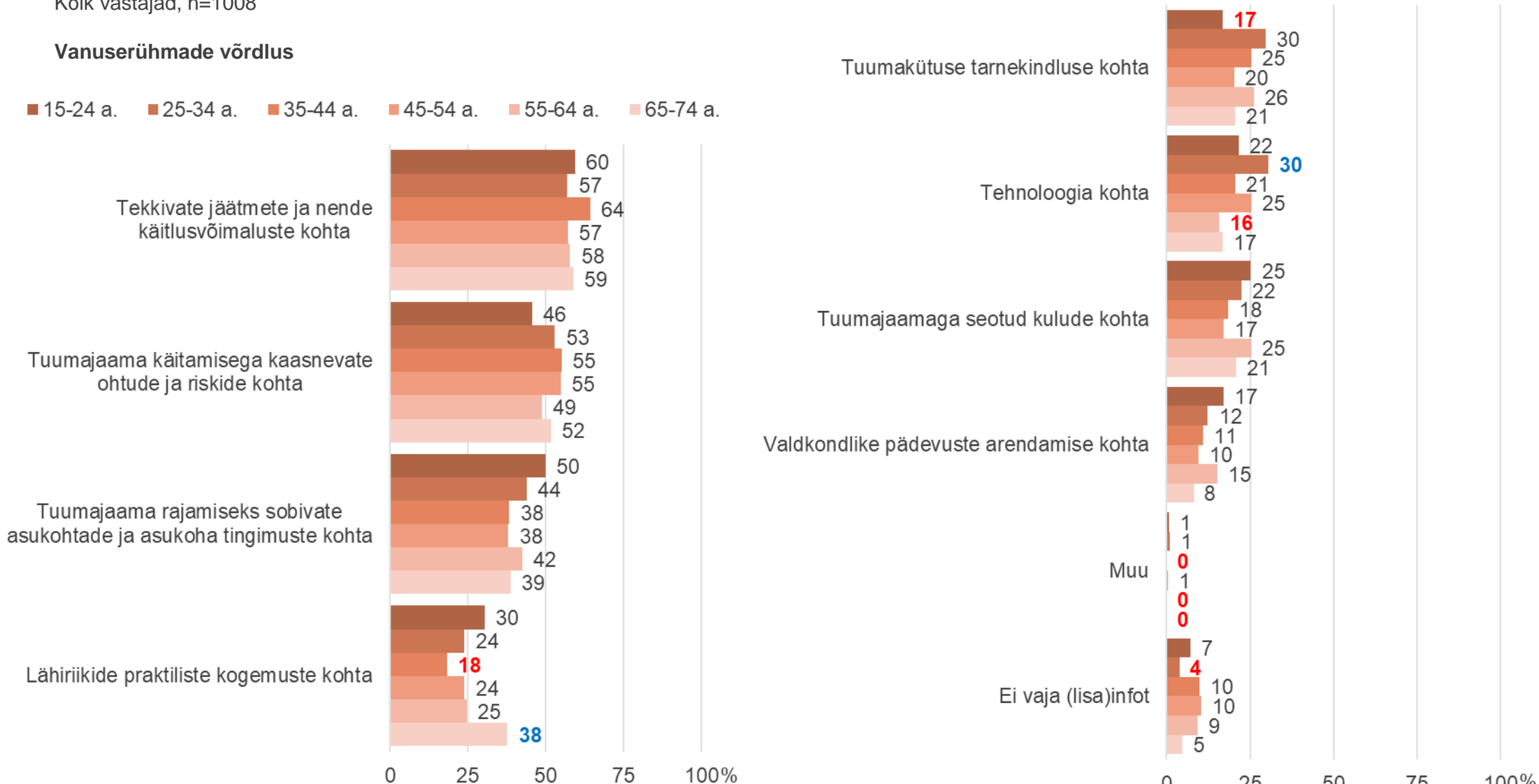
Valdkonda puudutav infovajadus taustrühmades

Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem? Kolm peamist valdkonda kokku

Kõik vastajad, n=1008

Vanuserühmade võrdlus

■ 15-24 a. ■ 25-34 a. ■ 35-44 a. ■ 45-54 a. ■ 55-64 a. ■ 65-74 a.

Joonisel tähistab sinine number keskmisest oluliselt kõrgemat ning punane number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

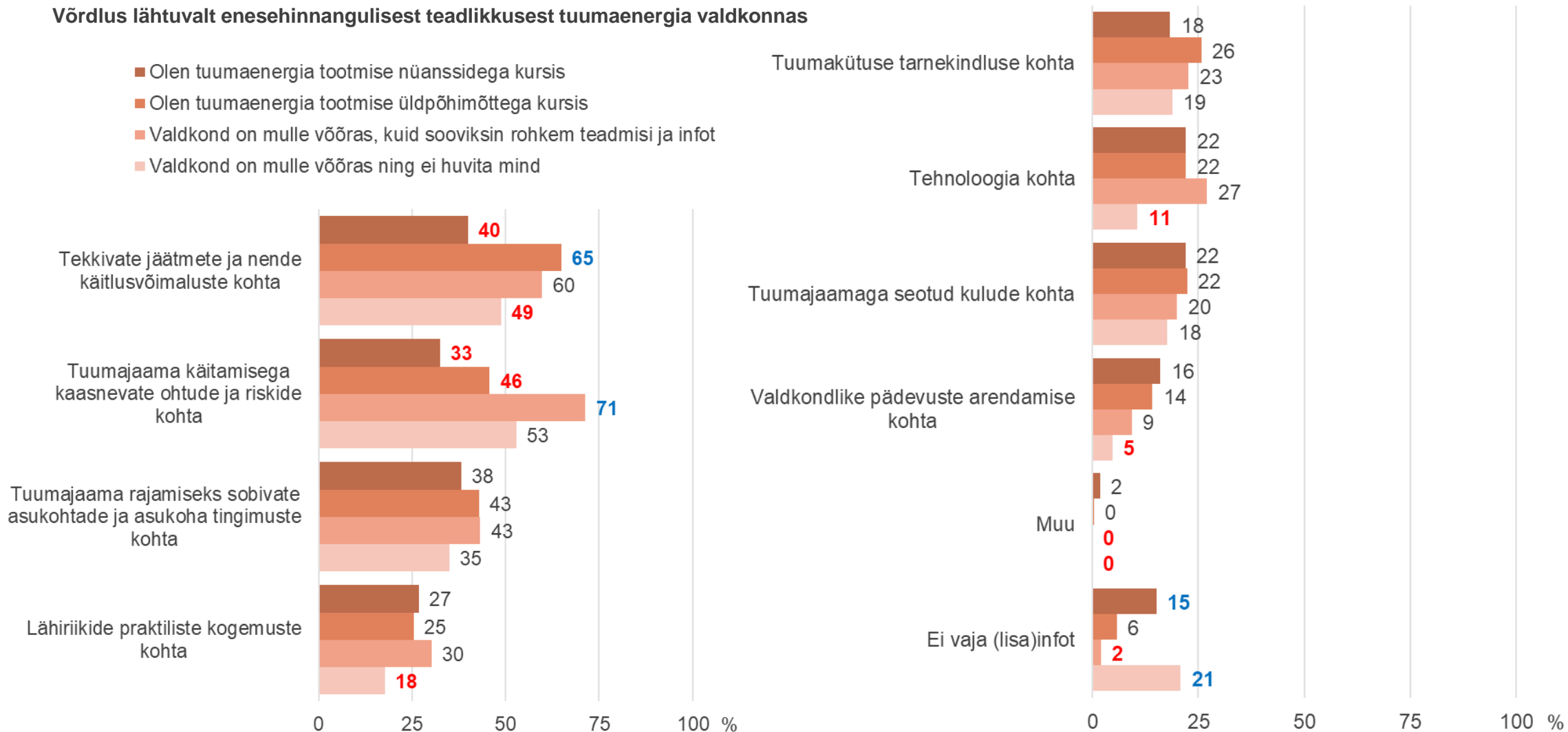
Valdkonda puudutav infovajadus taustrühmades

Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem? Kolm peamist valdkonda kokku

Kõik vastajad, n=1008

Võrdlus lähtuvalt enesehinnangulisest teadlikkusest tuumaenergia valdkonnas

- Olen tuumaenergia tootmise nüanssidega kursis
- Olen tuumaenergia tootmise üldpõhimõttega kursis
- Valdkond on mulle võõras, kuid sooviksin rohkem teadmisi ja infot
- Valdkond on mulle võõras ning ei huvita mind

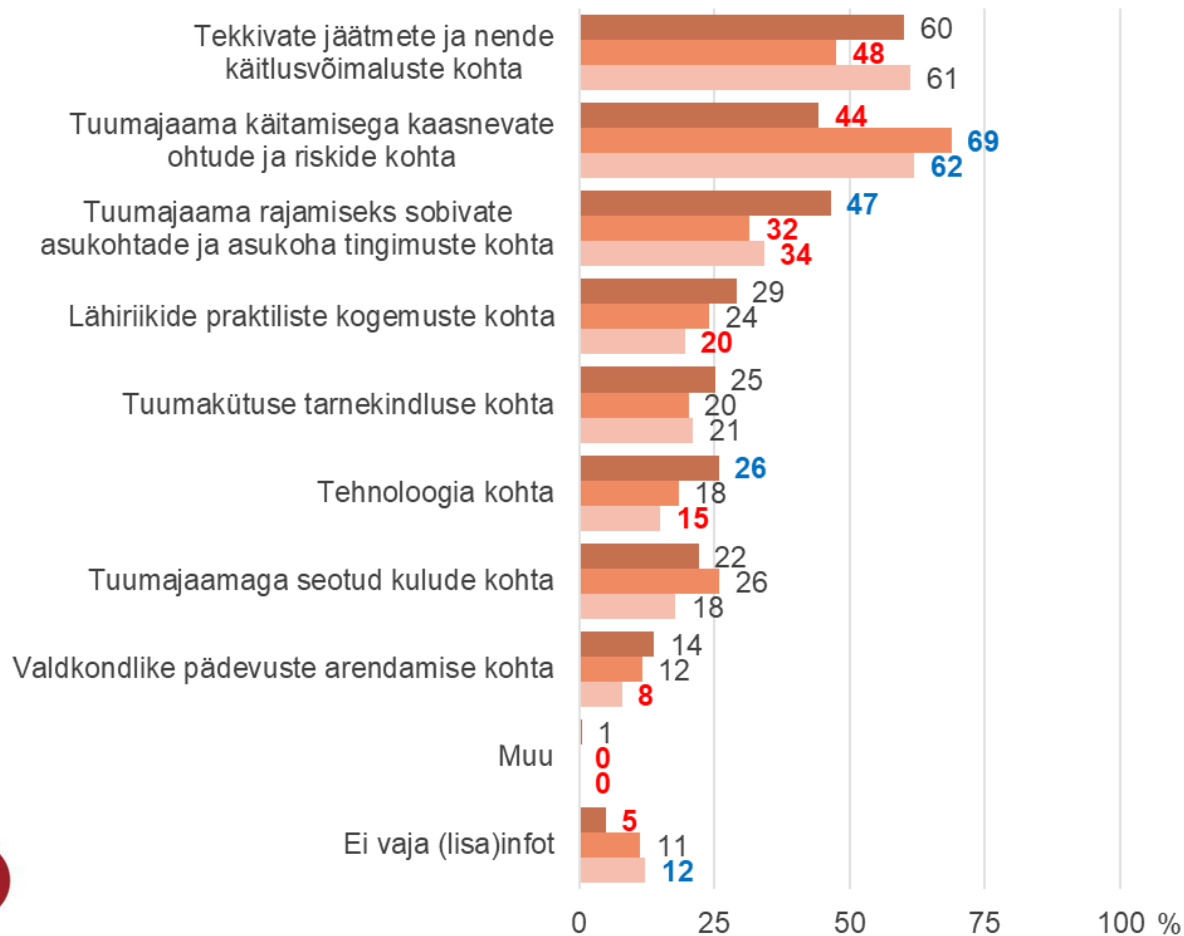
Joonisel tähistab sinine number keskmisest oluliselt kõrgemat ning punane number keskmisest oluliselt madalamat tulemust 95%-lisel usaldusnivool.

Valdkonda puudutav infovajadus taustrühmades

Millist tuumaenergiat puudutavat infot sooviksite saada rohkem? Kolm peamist valdkonda kokku
Kõik vastajad, n=1008

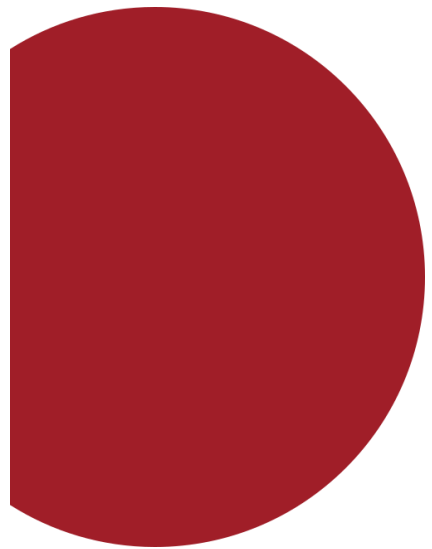
Võrdlus lähtuvalt suhtumisest tuumaenergia kasutuselevõttu

■ Kindlasti/pigem poolt ■ Puudub hetkel seisukoht ■ Kindlasti/pigem vastu

Kokkuvõte ja järeldused

- **Tuumaenergial (väikereaktor) näeb Eestis elektrienergia tootmise liigina potentsiaali 51% elanikest ning 49% peab tuumaenergiat sobivaks asenduseks energiatootmisele põlevkivist, et oleks tagatud ilmastikust sõltumatu elektrienergia.** Tuumaenergia kõrval nähakse potentsiaali ka tuule- ja päikeseenergial, kuid alternatiivina põlevkivist energiatootmisele nähakse tuule- ja päikeseenergiat harvemini kui tuumaenergiat.
- **Elanike enesehinnanguline teadlikkus tuumaenergiast on viimase kolme aasta jooksul veidi kasvanud ning suhtumine tuumaenergiasse ning selle kasutuselevõttu muutunud selgepiirilisemaks.** Kolme aasta võrdluses on kasvanud nii tuumaenergiaga seonduvate ohtude kui kasude tunnetamine, vähenenud aga tuumaenergia teemal selget seisukohta mitte omavate inimeste osakaal. 2024. aastal pooldab tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis 61% elanikest, 29% on selle vastu ja 10% ei oma kindlat seisukohta.
- Venemaa agressiooni mõju oma hoiakutele tuumaenergia kasutuselevõtu suhtes tunnetavad ligi pooled elanikest, sealjuures 24% hinnangul on neis suurenenud hirm tuumaenergia kasutuselevõtu osas (seoses tuumakatastroofi tekke ohuga võõrriigi sõjalise rünnaku korral) ning 25% hinnangul on neis suurenenud soov tuumaenergia kasutuselevõtuks (riikliku energiajulgeoleku tagamiseks).
- **Tuumaenergia positiivseteks külgedeks peetakse eelkõige seda, et tuumaenergia tagaks meie riigile sõltumatuse ja energiajulgeoleku ning oleks tarbijale soodne.** Kliimaeesmärkide täitmise soodustamist peetakse vähem oluliseks. **Riskikohaks tuumaenergia kasutuselevõtul peetakse kõige sagedamini seda, et Eestil puudub selleks piisav riiklik pädevus.**
- Keskmisest positiivsemalt suhtuvad tuumaenergia kasutuselevõttu mehed, 15–24-aastased, kõrge sissetulekuga või end tuumaenergia valdkonnast teadlikuks pidavad inimesed. Regioonide võrdluses on toetus tuumaenergia kasutuselevõtule kõrgeim Lääne-Eestis ning madalaim Kirde-Eestis (kus toetus põlevkivi kasutamisele elektritootmisel on oluliselt suurem kui teistes Eesti regioonides).
- Erinevaid riske tuumaenergiaga seoses tunnetavad keskmisest sagedamini naised, 35–44-aastased, vene rahvusest või Kirde-Eestis elavad inimesed. Inimesed, kes peavad end tuumaenergia valdkonnast teadlikuks, tunnetavad ka selle valdkonna riske väiksemana, samas kui keskmisest skeptilisemad on tuumaenergia suhtes inimesed, kelle jaoks valdkond on võõras ning ebahuvitav.

Lisad

Valimivea piirid 95%-lisel usaldusnivool

Valimi suurus	Vastuste proportsioon valimis											
	50%	48% või 52%	40% või 60%	35% või 65%	30% või 70%	25% või 75%	20% või 80%	15% või 85%	10% või 90%	5% või 95%	3% või 97%	2% või 98%
10	31.0%	31.0%	30.4%	29.6%	28.4%	26.8%	24.8%	22.1%	18.6%	13.5%	10.6%	8.7%
20	21.9%	21.9%	21.5%	20.9%	20.1%	19.0%	17.5%	15.6%	13.1%	9.6%	7.5%	6.1%
30	17.9%	17.9%	17.5%	17.1%	16.4%	15.5%	14.3%	12.8%	10.7%	7.8%	6.1%	5.0%
40	15.5%	15.5%	15.2%	14.8%	14.2%	13.4%	12.4%	11.1%	9.3%	6.8%	5.3%	4.3%
50	13.9%	13.9%	13.6%	13.2%	12.7%	12.0%	11.1%	9.9%	8.3%	6.0%	4.7%	3.9%
60	12.7%	12.6%	12.4%	12.1%	11.6%	11.0%	10.1%	9.0%	7.6%	5.5%	4.3%	3.5%
70	11.7%	11.7%	11.5%	11.2%	10.7%	10.1%	9.4%	8.4%	7.0%	5.1%	4.0%	3.3%
80	11.0%	11.0%	10.7%	10.5%	10.0%	9.5%	8.8%	7.8%	6.6%	4.8%	3.7%	3.1%
90	10.3%	10.3%	10.1%	9.9%	9.5%	8.9%	8.3%	7.4%	6.2%	4.5%	3.5%	2.9%
100	9.8%	9.8%	9.6%	9.3%	9.0%	8.5%	7.8%	7.0%	5.9%	4.3%	3.3%	2.7%
110	9.3%	9.3%	9.2%	8.9%	8.6%	8.1%	7.5%	6.7%	5.6%	4.1%	3.2%	2.6%
120	8.9%	8.9%	8.8%	8.5%	8.2%	7.7%	7.2%	6.4%	5.4%	3.9%	3.1%	2.5%
130	8.6%	8.6%	8.4%	8.2%	7.9%	7.4%	6.9%	6.1%	5.2%	3.7%	2.9%	2.4%
150	8.0%	8.0%	7.8%	7.6%	7.3%	6.9%	6.4%	5.7%	4.8%	3.5%	2.7%	2.2%
200	6.9%	6.9%	6.8%	6.6%	6.4%	6.0%	5.5%	4.9%	4.2%	3.0%	2.4%	1.9%
500	4.4%	4.4%	4.3%	4.2%	4.0%	3.8%	3.5%	3.1%	2.6%	1.9%	1.5%	1.2%
700	3.7%	3.7%	3.6%	3.5%	3.4%	3.2%	3.0%	2.6%	2.2%	1.6%	1.3%	1.0%
1000	3.1%	3.1%	3.0%	3.0%	2.8%	2.7%	2.5%	2.2%	1.9%	1.4%	1.1%	0.9%

Küsitlusankeet

TURU-
UURINGUTE
AS

TURU-
UURINGUTE
AS

TUUMAENERGIA-TEEMALINE KÜSITLUS

KLIIMAMINISTEERIUM

www.turu-uuringute.ee

TAUST 1

T1. Palun märkige enda sugu

1. Mees
2. Naine

T2. Palun märkige enda vanus _____ (TÄISAASTATES)

T3. Mis on Teie rahvus?

1. Eestlane
2. Venelane
3. Muu rahvus

T4. Millises maakonnas Te elate?

1. Harjumaa
2. Hiiumaa
3. Ida-Virumaa
4. Jõgevamaa
5. Järvamaa
6. Läänemaa
7. Lääne-Virumaa
8. Põlvamaa
9. Pärnumaa
10. Raplamaa
11. Saaremaa
12. Tartumaa
13. Valgamaa
14. Viljandimaa
15. Võrumaa

T4. Kas Te elate...

1. pealinnas
2. mõnes teises suuremas linnas (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve)
3. väiksemas linnas
4. maa-asulas (alevik / küla)

T5. Milline on Teie haridustase?

1. Alg- või põhiharidus
2. Kesk-, keskeri- või kutseharidus
3. Kõrgharidus

SISUKÜSIMUSED

1. Millistel järgmistest elektrienergia tootmise liikidest Te näete Eestis potentsiaali?

PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VASTUSED!
/ROTEERIDA VASTUSEVARIANTE/

1. Tuuleenergia
2. Pääkeseenergia
3. Tuumaenergia (väikereaktor)
4. Maagaas
5. Puit/hakkepuu
6. Olmejäätmete põletamine
7. Põlevkivi
8. Geotermaalenergia (maasoojus)
9. Muu (palun täpsustage)

TURU-
UURINGUTE
AS

www.turu-uuringute.ee

2. Millise elektrienergia tootmise liigiga võiks Teie arvates põlevkivist energiatootmist asendada, et oleks tagatud ilmastikust sõltumatu elektrienergia? PALUN VALIGE KUNI 2 TEIE ARVATES KÕIGE SOBIVAMAT!

1. Tuuleenergia (koos salvestustehnoloogiaga)
2. Pääkeseenergia (koos salvestustehnoloogiaga)
3. Tuumaenergia (väikereaktor)
4. Maagaas
5. Puit/hakkepuu
6. Olmejäätmete põletamine
7. Geotermaalenergia (maasoojus)
8. Muu (palun täpsustage)

3. Milline on Teie suhtumine võimalikku tuumaenergia (väikereaktor) kasutuselevõttu Eestis? ÜKS VASTUS!

1. Olen kindlasti poolt
 2. Pigem olen poolt
 3. Pigem olen vastu
 4. Olen kindlasti vastu
99. Mul puudub hetkel seisukoht

4. Kuivõrd on Teie suhtumine tuumaenergia kasutuselevõttu Eestis muutunud seoses Venemaa agressiooni laienemisega Ukrainas 2022. aasta 24. veebruaril? ÜKS VASTUS!

1. Tuumakatastroofi tekke oht võõrriigi sõjalise rünnaku korral on tekitanud hirmu tuumaenergia kasutuselevõtu osas
2. Riikliku energiajulgeoleku tagamise vajadus on suurendanud soovi tuumaenergia kasutuselevõtuks
3. Venemaa agressioon Ukrainas ei ole mõjutanud minu suhtumist tuumaenergia kasutuselevõttu
4. Muu (palun täpsustage)

5. Kuidas hindate enda teadlikkust tuumaenergia valdkonnas? ÜKS VASTUS!

1. Olen tuumaenergia tootmise nüanssidega kursis
2. Olen tuumaenergia tootmise üldpõhimõtete kursis
3. Valdkond on mulle võõras ning ei huvita mind
4. Valdkond on mulle võõras, kuid sooviksin rohkem teadmisi ja infot

6. Millist tuumaenergiat puuduvat infot sooviksite saada rohkem?

PALUN REASTAGE KUNI 3 VALDKONDA ALUSTADES SELLEST, MIS TEILE ENIM HUVI PAKUB!

1. Tehnoloogia kohta
2. Tuumajaama rajamiseks sobivate asukohtade ja asukoha tingimuste kohta
3. Tuumajaama käitamisega kaasnevate ohtude ja riskide kohta
4. Tuumakütuse tarnekindluse kohta
5. Tekkivate jäätmete ja nende käitlusvõimaluste kohta
6. Tuumajaamaga seotud kulude kohta
7. Lähiriikide praktiliste kogemuste kohta
8. Valdkondlike pädevuste arendamise kohta
9. Muu (palun täpsustage)
10. Ei vaja (lisa)infot

Küsitlusankeet

TURU-
UURINGUTE
AS

TURU-
UURINGUTE
AS

KLIIMAMINISTEERIUM

www.turu-uuringute.ee

7. Kuivõrd nõustute järgmiste tuumaenergia kasutuselevõttu puudutavate väidetega? (ROTEERIDA VÄITEID)

		Täiesti nõustun	Pigem nõustun	Pigem ei nõustu	Üldse ei nõustu	Ei oma seisukohta
1	Tuumaenergia aitab kaasa kliimaeesmärkide täitmisele	1	2	3	4	99
2	Tuumaenergia tagab meie riigile sõltumatuse ja energiajulgeoleku	1	2	3	4	99
3	Tuumaenergia on tarbijale soodne	1	2	3	4	99
4	Tuumaenergia kasutuselevõtt on liiga aja- ja ressursimahukas	1	2	3	4	99
5	Eestil puudub tuumaenergia kasutuselevõtuks piisav riiklik pädevus	1	2	3	4	99
6	Tuumaenergia kasutuselevõttuga kaasnevad liiga suured riskid	1	2	3	4	99
7	Tuumaenergiaga kaasneb radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohustus	1	2	3	4	99

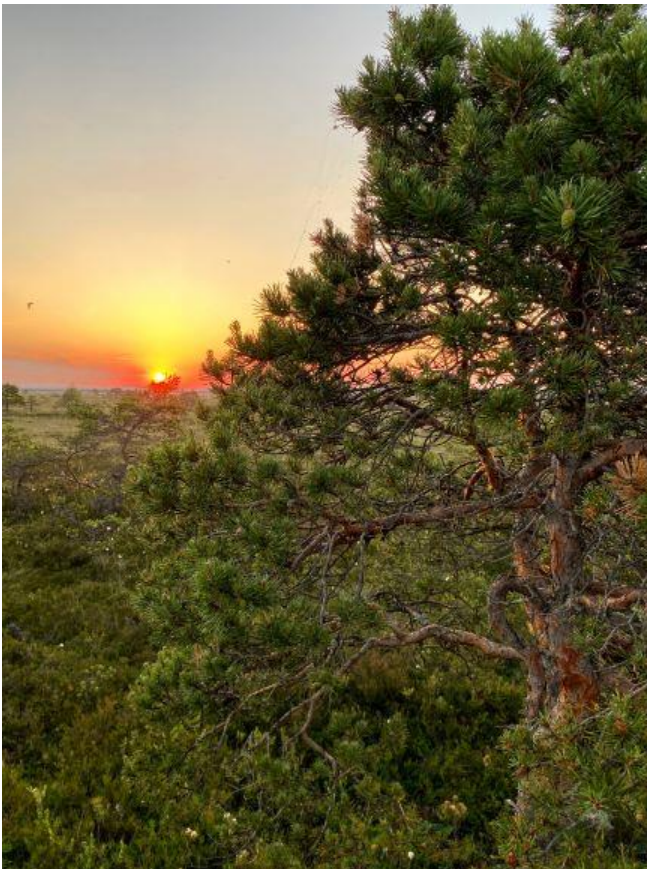
TAUST 2

T6. Milline järgnevatest seisunditest Teid põhiliselt iseloomustab? Kas Te olete...

1. Iseendale tööandja (ettevõtja)
2. Palgatöötaja (ka palgata töötaja pereettevõttes/talus)
3. Vanemapuhkusel
4. Töötu, töötotsija
5. Pensionil (ka invaliidsuspensionil)
6. Kodune
7. Õpilane, üliõpilane
9. Muu (palun täpsustage)

T7. Kui suur oli möödunud kuul Teie isiklik kätte saadud sissetulek?

1. Kuni 500 eurot
2. 501-800 eurot
3. 801-1100 eurot
4. 1101-1500 eurot
5. Üle 1500 eurot
6. Sissetulekut ei ole
98. Ei soovi avaldada
99. Ei oska öelda

Tellija: Kliimaministerium

Kontaktisikud: Reelika Runnel

Marily Jaska

Teostaja: Turu-uuringute AS

Uuringu juhtimine ja analüüs: Vaike Vainu

Ankeedi tõlge: Irina Strapatsjuk

Ankeedi programmeerimine ja veebiküsitluse haldamine: Kristel Merusk

Andmetöötlus: Even Korberg

Raporti toimetamine: Hella Kaldaru

Pärnu mnt. 102, 11312 Tallinn

Tel: +(372) 585 29 700

turu-uuringute.eu